

Lionel Peckin

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 831-37.

ספר

מעגל טוב

פה ליוורנו יע"א

סנת ברכת טוב לפ"ק

כדפוס חדש של החכם דע"ל
אליהו בן אמוזג וחברו הי"ו

מנדפיסוס ונוכרו ספרוס

אשר

אשר אלהים

אשר אלהים

אשר אלהים

אשר אלהים

אשר אלהים

ספר מעגל טוב

הרור אתם ראו מרגניתא אטימטון · צלוחית של
אפרסמון · שם ספורים יקננו תרומות מתרומות תרי
מטאה את כל הקירות תמצית וקציר איזה דרך עכר
דרך הקרש גאון עזנו · משוש הפארתנו · הרב הגדול
חיד"א זיע"א · תול כטל אמרתו כטל חרמין · לא
שזפתו עין איה מקום כבודו עד היום הזה
שקם ונתעורר רחילו דנפשין כרע כאח ישר ונאמן ·
ויקראו בני ישראל את שמו מן · החכם השלם נומל
חסרים טובים טוב לשמים ולכריות כמ"הר יהודה
שתרוג נר"ו אשר היה הספר אצלו אמון · הוא
נדיבות יעץ להזיל זהב מכיס להוציא לאור
תעלומה · בכית דפוסנו ונחנו מה · יהי מכירנו כרוך
מ"ר ואהלות · אהלות דרב'נן · והיה על'הו רענן ·
עד כי יבא שילה שלו ושלאנן · כעתרת עכר עכרי
אשר לא נסה כף רגלו הצנ ·
ע"ה אליהו בן אמוזג ס"ט

פה ליוורנו יעא

סנת ברכת טוב לפ"ק

כרפוס חרש של החכם דט"ל

אליהו בן אמוזג וחברו הי"ו

מדפיסים ומוכרי ספרים

שם
שנת האצון

מנחה • היא שלוחה • מאתי הצעיר • אי"ש
זעיר • המוציאו לאורה • למעלת הגביר
המרומם לשט"ול רצ"ו כמה"ר

הי"ו

שם
שנת האצון
לפי סמלה של שנת האצון
זאת זכרתי לזמנו של זכ"ל
ביום יום יום יום

הקרמת אי"ש צעיר המעלהו ע"מ הרפום

זה ספר תורתה חיים סממלא מכהיכת ו"הק של הרב הגדול נהון
 עוזכו כמנהר"ר **חיד"א** ז"וק"ל כיד זרע רב ה"ה סת"ה ש"ר
 משה כ"ע כן לאתו פרוק הרב ר' ושעיה אזולאי זלה"ה ככו של הרב חיד"א
 ז"וק"ל. אשר היה כוחו חנכ תורתה כהיותו סוכב בשליותתו. ש"דר
 מעדו קרש ה"ו עיר מולדתו. את כל תקורות אתו. דכר כע"טו קס"תו
 ככה"רת. כלשון הזהב והסד"רת. וסכו כאמנתתו. להוות לו לזכרון כאשר
 ה' אתו. לסודות לה' על כל נמולות סודו לה' כי טוב. הכי קרא שמו
מעגל טוב. וכהיותו רב רתומ'או קדוש. ויאמר לו. כמהר"ר
אברהם חי מוסאפיא ז"וק"ל בעי"ת חנקיכת

יע"ף. ראה כו"הק
 הכו' ז"ל. והיה כשכו'תו את טעמו. סוף דכש אמרתו כל חיד שטועמו.
 לא השיב ידו מכלע. כעודו ככפו יכלוע. והכיף ידו ללקט כאומרוס.
 ליקוטו כתר ליקוטו כאשר תעשוכה הרכו'רוס. וכאשר בא מהר"א הכו'ל
 פ"ה עי"ת **ליוורנו** יע"ף כחדש תמיו התרכ"ז להדפיס ספרו **ההלה**
לדויר ע"ס תהלים. בא לדיק לכית מלובו.

ואשימנה עיני. ורתיתי תיתו ואת כוהני. שיחקן של ה"ת וסיככקו
 וכוככו. תשקה כפשו להעתיקו להשמיע קול תהלתו. ולהשדל להעליתו
 ע"מ הרפום לסודות את ככ"י את יופיו הכתנתו וקרושתו. המלמד לאדם
 דעת דרכו את הדרך אשר ולכו בה. ליראה את ה' ולאחכה. כלכהס ולכו
 לאסוקי שמעת'ת' ח' חלובת דהלכת'ת. מנמכו יראו וכן יעשו ירכו כמותו.
 וכואו ויגידו לדיקתו:

ואפריון כמטויה לאיש ימיכו. מתמד עיכו. ה"ה מעלת התכס השלס
 איש תסר כמ"הר **יהודה שחרונ** כר"ו אשר כרכה
 דתו תיתו. לחזיל זסכ מכיסו לכל
 יס"ר זכית הרב חיד"א ז"וק"ל יהיה מנגן כעדו ולכל זרעו אתו. להרוס
 כוכב מערכתו. והו' דה ועלה ע"ג מרומי ההלכות. כשוכע שמותה.
 עוד ווס'ף חי רכות כשנים. ככנים וכ"כ וכרכת תכנים. כיר"א'ימוכטתני
 כה' שיעלה לר'ון. ווקפצו עליו זכינו כשמתה וכששון. ויאמרו איש אל
 אחיו ראו הכוח לכו **אי"ש** עכ"רו הכי מולו מעליות'ת. מילי דכדיות'ת.
 כלושכת ד'תות'ת. דכפקי מפוס דכרכן כשכילו דכה"ר דע"ה. כל
 מן דין הכי לכ' מ'סות לחכוח מן תחדש ומלתה חארץ דעס. יס"ר זכות הרב
 הושכ כס"ר עליון. והיה לכו למתסס להסיל עני ואכנון. ועיכוכו
 תחזיכה ככין מקדש ואפריון. כשוכ ה' סיון. כ"כ כיכו"ק כיר"ף:

כ"ר הצעיר מקי"ר
 ע"ה ישפ"ה ס"ט

הקדמת הרב ז"ל

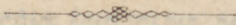
לספר מעגל טוב

טוב להודות לה' ע"כ החסידים והטובות כל תגמולותיו .
ויהי עמרו כארחי רחיקי . וככמה הרפתקאי .
ושינויי רחיקי . וכוקי סריקוי . שאין האיש מנוקה . זיוהי
שנוהי :

וחסר ה' מעולם חני'נה כלער ויוזף למרחב אוחי
אחיהי כמה רכרכין ותמהוהי . זאת היתה לי
דק קנה זה שרעט וכחכ אח' מעשרה מפרסת העב'ור עלו
ועל לווארי כרס עיקר שרשוהי . כאמת אמרו אין בעל הנס
מכיר ואת הנ'ס למונהו על קד מאה כדשערוהו . ופוי
אמלא תהלות לאל העונה נהור ענני קניאן מלוהי . נהרי
נחלי חסדי חסידים יהי שמו מבורך ומרומם על כל ברכה
כרך על ברכוהי . אמור ואתר העבר אנה זעירא זוטרא
רחוהי :

חיד"א ס"ט

ספר מעגל טוב

בשנת תקכ"ד בכואו מזרים כח לירי ספר מופלא מכי
 מוהר"ו זל"ל כקבלת מעשית וחכמת הזירוף
 ועניינים אחרים מההנאים . ולקחתי כתורת שאלה ספר זה
 עם ספרים אחרים והלכתי והייתי מתבודד כספר הנז' .
 וכמעט שהחלתי להכין קלף כדרך השנה והיה לי ההלכות
 גדול . וכעוד שהייתי מעיון בו נחנמנמתי וראיתי למוהר"ו
 זל"ל והייתי שואל שאלה ממנו והשיב לי . ונתן לי כוס של
 יין לשקות והייתי שמח הרבה :

בסיון תקל"ג הנביר ה"ר שמואל היה חולה הרבה
 ומרחע כולי גופאי והרביתי בתפלה ועשיתי לו
 פדיונות מממוני נוסף על אשר עשו מממוני . וימים רבים
 של לער עברתי בזה עד שריחם עלינו הקב"ה שלח דברו
 וירפאהו . וכיני כיני אני מזטער לא ידעתי אנה אפנה .
 אם אמרתי ללכת לליוורנו ירא אנכי משום סכנת שכיח כי
 המוס'קוף הכה ויקף ראש והיס מלא מקורסאל"ס ונמס לבי
 בקרבי והי למיס עד ששמעתי שמזר חונס ליכח מוסקוף .
 והיתה ספינה הולכת לקונס ומסס לליוורנו ונמרתי כדעתי
 ליסע בה . ויוס ג' מטוח ומסעי נסעתי כספינה הנזכרת .
 אך רכ החוכל היה רשע גדול גאה ושוטה ועשה כי משפטוס
 גדוליס ולויה שלא יתנו לי מיס וכשארלה איזה דבר אשאל
 לו . ועשיתי תקרובת לו טכא'קו חסוב וכמה ללוחיות
 שארו'פי ולא שיה לי . והוא כרשעו מתחלקו ועד סופו . וכל
 השכוע לא הייתי אוכל שיעיר כ"המוז מפני מיס של נטילה .

וכמה

מעגל טוב

ובמה לער היה לי על זה כסעודות שכת קדש יוס ר' תלף
הגענו לעיר סוקא יו"ף תכא בא רשות וילאנו לשלום יו"ד
נלכיס באלו לקונס והב"כ עשה לו כבוד כוותר עד
שכמה נסים היו באות לבית הגביר שהיו מעוברות ורלו
לראות אותי והיו נלכות בתלוות ומרחוק רואות אותי ואני
חיני מרגיש והייתי מטויל בשבת בחצר שם עם הגביר
והרגשתי שהנשים היו מאחורי ולוקחות שולי בגדי מאחרי
בנחת וקלות לנשק אותם ומעולם לא ישבו הנשים כשלחן
כלל אך בענין המאכלות אין להם דרך ארץ כלל וכלל כי
לא נח'ם אלהים דרך ארץ ובכר הייתי אומר להם הדרך
ארץ הוא מעכב פסול בארעם ושם היה הרב ר' אברהם
עייב והיה מתבודד בעיון אפי' בדרך והיו לו כמה תלמידים
דכנים וחסמים והרב ר' יוסף זרקא חכם וסופר וחסיד
ונקי ולדיק והיו לו כששים תלמידים ומהם חשובי המעיינים
ומגדולי תלמידיו חתנו ר' יהושע ור' אברהם קטן הפרנס ור'
ועקב מעארק וכולם היו אהובים לי ולמדת עמם וכן
עם כמה וכמה ת"ח אפשר כמאה ת"ח שלמדתי ונשאתי
עמם ונשאתי חן בעיניהם ולפי מה ששמעתי היום יש
קרוב לשלוש מאות ת"ח בתונס וגם רחיתי נערים בני יו"ד
שנה מעיינים וחריפים קולעים אל השערה אך כל עסקם
הוא בש"ס ומוהרש"א ותירושי ושיטות רבני אשכנז וקלת
כלשונות הרמב"ם אבל אינם בקיאים כ"כ בפוסקים ובעלי
תשובה ואין להם זכירה עד שאני בעונתי שאין לי זכירה היו
מחשיבים אותי לזכרן גדול והגבירים מחשיבים הקורה וכל
חשקם לזכות לכנים ת"ח והם בעלי דרקות מאד ומכבדי
הקורה ולומדיה מאד מאד :

בחג הסוכות כל החג הייתי הולך לבית הכנסת ועושה
הנענועים ע"פי בוונות האר"י ז"ל ומשים בתובה

נייר קטן של שמות ולא היו מרגישים • וכתחילת כותבי ברו
 כת המקובלים לבקרני ואמרתני להם שאיני כקי בקבלתי
 ובלשון הזה אמרתני להם אין כאן קבלות :

ישם

בעיר תונס הגם שהיו שם חכמים עלומים וחריפים
 ואנכי רש ונקלה מלאתי חן הרבה בעיניהם והיו
 מחזיקים אותי לגברא רבא • וזה מחסר עליון כי בער אנכי
 מאיש • והיה לי אהבה רבה עם החר"י זרקא נר"ו ועם קלת
 תלמידיו • וכת הנביר הבע"הב יום אחר היותי לומר ובהא
 והניחה נייר לפני ואמרה לי דברים כשפחה לגבירתה ואני
 לא ידעתי מה כתובו רק בלניעות דברתי לה קלת ותכף
 הלכה • ומלאתי בנייר עשרה וניול"אנוס ובעלה היה אהובי
 מאד ותמיד לא זו מחכמי • ואיני זוכר א' ממאה מחסדיהם
 והטובות שעשו עמי • הנה שכרם אורך ימים ושנות חיים
 עושר וכבוד :

יום

כ"ב אדר קדר תשא יום ש"ק בא לי פליגו כקבים
 מליוורנו תקומות • ואחר הגדלה הלכתי לחדרי
 ופתחתים וראיתי שכעונותי הרבים נאמרה פקידה בהשה
 אשת נעורים החסידה בעלת שכל אשה יראת ה' בעלת זרקות
 הלנועה מחמד עיני נות ביתי מ' רחל נ"ע ועולם חשך
 בעדי • אבל תקף בא לרעתי שאם אניה הדבר בע"כ יתנו לי
 אשה ואין מידם מליל • להיות שהם היו ארוקים מאד מאד
 כי אשר לא ישוער ואין טענות מועילות עמהם • וממש על
 פי המלך היו מכרוקים אותי • וכרוך שם כבודו אשר הפליא
 חסרו לי ברנע של הצרה הגדולה הזאת שבה זה לרעתי • ותכף
 לקחתי נר והלכתי לב"הכנ ושם כתיתי כשעה אחת וילאתי
 ורחלתי פני • ומלאתי בחדרי ר' משה ור' יהודה תרי ניקי
 והכחור ר' משה בן מאור • והיותי בלער עמהם עד חלוא
 וכשהלכו וסכתי על הקרקע לומר תקין חלוא וחללתי מנעלי

מעגל טוב

ובתי שוקי ועשיתי כרין שמועה רחוקה שכע"ה נפטר ד'
סיון תקל"ג יום הששי תנכ"ה והכל כלחש ובסתר ונתלתי
משמועה רעה זו וכל לילה כך הייתי עושה . וג' ימים נתתי
פ"קה וש"מל למנוחה והייתי לר' וסופר על אכירת מרגלית
כזאת שכמעט היתה יחידה ברור לפי המשוער ברעתי
מחבמה ומכבוד ושכל עלום ונורא וכן ויפוי ולניעות גדול
אשר לא ישוער ונקיות עלים . באופן שהייתי סר וזעף וזה
גרם לי שהתלתי בחולי השחורה שלא הייתי יכול להשיח ולא
האמנתי להגיד לשום אדם . והייתי ימים כלער זה . ואף אחר
שרכתי על הקפינה לא האמנתי להגיד לאברהם שמת
תשבר הקפינה ונחזור והוא יוליא הדברים . עד שהגענו
לליוורנו שם סיפרתי לאברהם . ולא די לי לערו אלא שכשכוע
זו נפטר מחותנו של הגביר ורצה שאני אדרוש שבת למנוחתו
והדרוש הוא דבר קשה שם שדורשים ענין של פלפול וכולם
מקשים על הדרשן וצריך להשיב וכמה הלכות יש שהי"ב :
ויום שבת ק"ש דרשתי בשעה וחצי ושלפתי באחרונים
ועשיתי כמו ספק וראיות דבר שאינם כקיימים בו וערכ להם
הרבה מאד . וכל גדולי הת"ח ורוב הגבירים בתים מלאים
ויהו לנס . ברוך ה' אשר גמלני כל טוב ובפרט בהיותי כלער
גדול כאמור : וראיתי אלל הגביר ספר קבלת מעשיית מהרב
אליהו שפירא זלה"ה שנפטר בחונס בקעניות . והיה אומר
מנחה בעלית ותפלין ותהפיל עמירה והאריך וקיים עושה
שלוש ונפל ונח נפשיה . והיתה אשתו וכתו שם והגביר לקח
זה הספר והנה הספר בירו כמשלש חדשים :

ורבו כמו רבו העינים שאירעו לי כחונקו אשר המקום
דוחס עליו וישם כפי מענה לשון . מה השיב לה'
כל תגמולוהו עליו כוס ישועות אשה וכשם ה' אקרא . ולילה
א' הייתי לומר עם אהובי החכם השלם חרוף ומאשה כמ"הר

יוסף בשמוט הי"ו דיכור תוספות פשוט ואמרתי לו מה
 נראה בעיניך דיכור זה . אמר לי זה פשוט ואין לדבר בו
 כלי דיכור . אמרנא ליה כתר לי זעיר ואחוך יש להעיר כ"ך
 ואמרתי לו ד' או ה' דרכים והוא פלא . ואני מכיר חקרני
 ושפלותי בעיון וככל חכמה באמת לא מענוה כי בער אנכי
 באמת . אבל הייתי מתקנן לפני ה' המרחם על כל שלכור
 א"ו יחונני חכמה ורוחב לב . לפי שהיו אומרים שלא יש עוד
 ת"ח הגונים בא"ו . שראו השלוחים ולפעמים הם ע"ה
 והטובים הם ת"ח פשוטים . והוא ברמזו ריחם עלי ונתן
 לי מענה לשון . וכבר לעיל כתבנו מנהגם הרע להקשות
 בדרושים ולפעמים הייתי מוכרח לדבר בקלרה :

וסערת יום אחד הלל הקאייר שלמה נטף והיו שם
 הרבנים . וברוך ה' שנשאתי ונתתי עמהם
 הרבה בתורה והיה לי פתחון פה להקשות ולתרוץ מענין
 לענין . והעניינים שהיו אומרים הם הייתי טוען עליהם
 והכל בקלות גדול בעזר משי . ומה אקפד ורבו כמו רבו
 העניינים ופרטים בפרט וכלל . רק את זה אומר שלילה את
 אחר חזות כשהלכתי למטה והיה וילון פרוש כמשפט
 ראייתי והנה ארס אחר נכנס אללי ונשתוממתי ואמר לי אני
 משה בן הקאייר אומר לך אבי שיש בכאן קלת ליגורניזוס
 שהם מכת 'פראנק מאזון הם מותר להורגם וזה בסוד קשיב
 לי עתה . וכשומעי עמדהי מרעיד אמרתי לו דיני נפשות
 אתה שואל ממני ואני שובב על המטה . הרף ואגידה לך .
 קאמר לאביך שוראיו אסור להורגן אף להוראת שעה כי לא
 ידענו שום אסור בדבר . והם אומרים שאינו נגד תורת משה
 וישראל וזה יהיה כמו קומירויא אתה . שוראיו אני מודה
 שאף לקומירויא אסור וכ"ס זה אבל מה ס"ד יש לרודפם עד
 הריגה ח"ו . וידעתי כי אחר וליאחי מתונס החעלל כהם
 ומקרים

מענל טיב

ומקדם למלכות וכמדותה שהוכו והפסידו ממון :
יום ג' פ' שמיני אחר תפלה הויתי מוכן ליסע ועשיתי
ליוה והתחלתי לומר איזה חידוש והיה עיכוב כשתי
שעות וכל חזר הגביר מלא על כל גדותיו מגדולים וכינוניו
חכמים גבירים פרנסים קרוב לת' אנשים . ואני מעת
שהתחלתי לרכב ר"ח לא פסקתי מענין לענין פשטים
חידושים קושיות ותירוטים . וגם כיום ההוא בפרק הנסיעה
אמרתי פשטים על פי הסוד בהקרמת האר"י ז"ל לראות
שכיוונו לאמת כמה סקרו שאני ידעתי מזה :

קדושים ה' נסענו בכבוד גדול כבארקו אה- מלא
אנשים ושם קוף וחליל ולוחיות שושנים
והנשים בחלונות ופייטנים כבארקו הם מזמרים ומשוררים
קול המולה גדולה . והספינה אינגלזיה ואני כמו שר אהר
והיה לנו סער בים וכרוך ה' נח מזעפו אחר איזה שעות
גם נגדנו באה ספינה מיסקיף והייתי מתפלל ועושה נדרים
וגדכות וחשב אחר . והגענו לשלום לאיספאניוה של ליוורנו
הלכ"ט כל"ח . ה' אמר הגענו לנמל ליוורנו :

בהר ה' הגענו ללאזאריטו והזמינו לי בית טובה ואני
הייתי בכבוד גדול וכאו לבקרני כל הגבירים
והמפורסמי' והביאו לי דורות מסו' ליאון ק'אפי ג'יקולאטי
קי' פירירא פאן די אוספאניא . חר"ו אגאזי פאן אוספונג'ארו
ובלאזאריטו התחלתי וסיימתי שם הגדולים . והבאתי איזה
ק' מליוורנו . וכמעט בכל יום מבקרים אותי ואני לבוש
בגדים יפים שנתנו לי כתונס . אך בע"הר באה שמועה
רעה מפטירת חר"י פולאקו זלה"ה דבק מאח אשר כידו
הי"ל כמה ספרים ושטרותי ועניני ויהי ה'ער לסגור לכו
תנכ"ה חל"י ש : כ' נשא ליל שבועות בלאזאריטו הייתי ער
כמה זמנים קורא ולומד ת"ל :

בליוורנו חתמו קרוב למאתים פיוסאס ויהי לנס

הלכ"ט כל"ח והמכיר ליוורנו ושררקס

יבחינ כי נס ופלא נעשה לי כזכות אבות כרוך האל המוסיע :

יום ד' ראה נסעתי מליוורנו ובאתי לפיסא :

יום ש"ק תבא הלכתי לטיוול מעט להיותי כשחורה גדולה

על השמועות רעות ויקר לרותי והעיר פיסא אורה

טוב ויפה ומימיה יפס מאר ער שנמכרים באיסקפיטוריה

כמקומות אחרים לחולים וישכתי שם מפני שכרומאנייה

היו גזירת האפיפיור קרש והיו נכובים ומבוהלים מאד ובא

פולאקו אחר והפליא לרכר מתעורעי האשכנזים וזוופי

קבוליותם ע"כ ואמרו המושלים עלובה עיסקה וכו' :

בבואי כפ' ירינלי כאו הממונים וא"ל אשר התנדבו

הק"ק ואמרתי להם שרטיני לקבץ מיחידים

ואמרו שהועד אין נותנים רשות ודברתי להם קשות ואמרתי

שעכ"פ לרוכים לתת רשות וכלילה כאו הממונים ואמרו

שהסכימו כל בני הועד שאלך ליחידים וכרוך ה' שיצאו

לשלוש ושם נמצא הרב החסיד מוהר"ר נעקב חי לוי ה"ו שהיה

אהובי מקדם בויניציאה ועשה לי כבוד גדול והלכתי

ליחידים ועשו איש אשר כבדתי למקום החיות

וראיני לביאה ונמר ודוב והלכתי וראיתי ג' ארדין סדוכוס

מהולל ומשובח גדול ושוכב והלכתי לכיכליאופיקה וראיתי

שם איזה מסכתות גמרא כתובות על קלף שנת ד' אלפים

תתקל"ז פסיקתא בראשית שנות כ"ו ויש מספריהם ככל

לשון ז' חדרים כנר המלך :

שבת כאו ליוורנו מוהר"ט אלגנזי וחר"י חזן והיה שם

בלכול בליוורנו ומוהר"ט ורעמיה עשו והלליחו

והיה לי נחת רוח ממוהר"ט ורעמיה לעורר אהבתנו ת"ל :

שנת תתקל"ה ג' ניסן יום ה' כמדבר היותי סנדק לכן קי'

מעגל טוב

שלוש לדיק וקראוהו יוסף חיים על שמי כס"ט :

תמוז א' ליל מוס"ק הייתי בלער ויו"א שלחתי אברהם
לליוורנו ע"פי גורל שבא לי פסוק לא חשא את שם
ה' אלהיך לשוא וכו' לי חכף פתרונו לא תלך שם אתה אלא
חכף שלח משרתך ה"א לך שומר ומושיע אמן ושלחתי
להביא כתיבותי לעוכרם כס"ד :

בעיר סינגאלייה הייתי אלל הח"ר משה פואה מ"ץ
בק"ק ואחר הפלה בחלום נסעתי לאנקונא וסבלתי
לער גדול עם הסוסים וסמוך לאנקונא היוה מילין נפל
המשרת ואני והקאליוס עלינו והקוסים והיונו כסכנה וברוך
ה' קמנו בריאים ובאנו לאנקונא בבית הגבור סי' פנחס
ככ"ר אברהם הכהן ס"ט :

שנת תקל"ו וירא ה' מוס"ק באו לי כתובים מכני אברהם
יז"ו והו"ל לער מכמה דברים ולא יכולתי לישן עד
ז' שעות וכתלומי ראיתי להרכ כמהר"ר משה מזרחי ז"לה
והיה מביא לי כתב שכתב לקושעא בכ"י ואני הייתי אומר
לו דברי טעם לבלתי שלחו ואחר כך הלכנו להתפלל עמו
ונתעוררתי והיה לי שמחה שבשאתי רוחה את הרכ הנזכר
הוא לי לישועה העיר ממזרח והכל שלום בעה"י :

שנת תקל"ו עכת דברים רבים עשייתי באנקונא
ונחעסתי בהם בכבוד גדול ומהם שנתנו תואר
משכיל לר' יואל חמיץ על אשם של רוב הגבירים והולרכו
כמעט על כרחם להסכים ונמנה ר' יואל לש"ץ בק"ק ספרד
נבר כמה וכמה ראשי הק"ק ובחדש טבת גמרנו לעיון ריני
הגבירים הנזכרים ע"פי הקורה לרעיונו אך ראינו רנפיק
מיניה חורבה ושנאה רבה לכן אזורנו חיל לפש כיניהם
וכאמת שהי"ל טורח עלום ונורה מה שאין הפה יכולה לספר
לולי ה' שהיה לנו שחננו דעת וסבלנות והולאות עד שפארנו

ביניהם בענייני הקרקעות וזקי שכנים והולרכו כמה
 חדשים בעניינים אלו כרוך האל המושיע :

כתבו מירושלם שנחלקו החכמים ומהריט"א וחר"ו
 מיוחס כרחו והלכו ללפת ונהפרקס לנבירים :

ובאמת כל רמז ורמז מאלו העניינים מכלות עינים ומדיבות
 נפש ומחלל את ה' וחכמי א"י : עד כי בעו"הר חרפת אדם
 לוקח אשר בשם שליח יכונה . והכל מחוסר ההנכנה וכדי
 בזיון ה' וילנו מכזיון ומכל כושה ויאיר עינינו ללכת בדרכי
 יוסר קדור ע"ד כ"ש אכ"ר :

יום ד' נלבים ש' תקל"ו ילאחי מפאריכה ובאחי לפוג'ונה
 ומשם בנונדולה לויניאל ות"ל שלא קרב אוזכירו
 שפשים משפטים לבלש הכגדים והי לנס :

כ"ח אלול האזינו יום א' הלכתי עם ידידנו הח' השלם
 אברהם יונה בנונדולה לפלאסה סאן מארקו ונכנסתי
 לפאלאסו וראיתי שם קלת חררים ומאג'יסקטארוס . ואמרו
 ש"ש ע"כ טריכונאליס והוא דבר מכהיל . ושם הרילונג'ו וב'
 עכרים שחורים מכים כו' ושם שני עמודים של סאן מארקו
 ואחר עניינים עלומים וחנויות מעוטרות מכסף וזהב
 ואכנים טובות ומרגליות רבות ונוראות . ויש שם פונטי
 ועל גביו מכל לר ו"כ חנויות בגשר עלמו . ובערב הלכנו
 לבא'רדון יפה מאד וכו' כמה חדרים ושולחנות וחביות
 עליהם הכל מעשכים :

תקל"ז קשרי יו"ד ימי השוכה הויקי מתבודד ופרוש
 ח"ל : מולאי כפור הלכתי עם סי' דניאל
 טולונטינו מראגוזה בנונדולה לריכה אלטה שקורין רייטאו
 מקום הסוחרים ובאנקו די ג'ירו : יו"א של ח"ה סוכות
 הלכתי עם סי' מנחם אשכנזי מקישטא לארלינאל וסיכנו
 בחוכו ג' שעות הלך וראה דכרו מלכות אין די באר . וזה
 הכלל

מעגל טוב

הכלל כי כל הריוך לעשות מלחמה בים וכיבשה שם מצוי
כל מין כלי זיון לרוב . וכן כל הריוך לספינה לעשותה
עלמה ולהנהיגה כליה וחכליה ועמודיה ווילאות מכסאות
כלי משחית אש וגפרית שם מצוי . ושם תדיר ב' אלפים ות"ך
אומנים ופועלים אוכלי פת כג המלך יום ולילה לא ישבותו
איש איש ממלאכתו . וכמה ספינות וכל לרכס וכמה מיני
קאנוניס מוכנים ומזומנים . ויש ד' בתים מקני שריפה
שונים נקיים וממורקים מבחיקים עם כמה לכושי שריון
למיניהם . וחררים מלאים עצים למיניהם ללרכי ספינות .
וחרשי ברזל עושים קאנוניס וכמה אולרות מלאים מקני
שריפה ומכל דבר . וכמה קנורים כאחת יבערו לכל עבודתם
ושם כוסאנטוריו שרוכב בה הפרינקיפי דווי לקדש הים
כעכעת בכל שנה לומר שעדין כתולה ושום אדם לא לקח
וינלוויא . והוא ספינה מוזהבת ככמה מאות ליורים וכיורים
וחכמות ורמזים . ויש ספר אחר מורפס מגיד החכמות
והרמזים אשר נקבלו כספינה קטנה זו . ויש שם ספינות
גדולות מאד ונכנסו באחת והקפנוה . ויש שם מקום לכמה
בורות מים ואולרות ומקום לב' הרדין ונכנסין בה שמונה
מאות שכירים בקרבה ושניהם . וכמה ספינות אחרות
מוכנות ויש שם בריכות דגים . והכל אחת תקרה כדי
שפעולת הפועלים בקיץ ובחורף יהיה . ויש דרכים ומסיכות
אחת האויר באופן שהוא עיר אחת בכל מה שריוך לאיש
מלחמה בים וכיבשה מוכן ומסודר כנקיות מבורר ומפורר
דבר מחכירו . ולראות הדברים כוללים ונקיים הלכנו ג'
שעות כלי הפסק . וסי' מנחם הכז' נקן למי שהלך עמנו
כמו כ"ו לטריץ :

בראשית ה' עם סי' רניאל הכז'ל הלכתו לפלאסה
סאן מארקו ועלינו לקאנפאניל עד מקום
הקאנפאנאר

הקאנפאנאר • וכל ויניליא כולה כמות שהיא נראית משם והלכנו לסי' קא וראיתי טובעים דוקארוס • וראיתי גם הביבליאוטיקא והיא קטנה מאד • אך יש שם חדר מלא לורות אנשים ונשים של שיש ולורות עופות טורפי ארס ותינוק ולורות נשים בעלות מלחמה דכרים מכילים • ובפתח הלי' קא לורות ענקים של שיש להפליא • ובפלאקה לורת ר' סוקים ברונזו ואחד הרואה כעיניו וראה כאילו הם המדברים • ובסופה ב' עמודים אחד סאן מארקו שהוא ח' מר' מוסרי און גליון והוא לורת ארו ויש לו כנפים ואומרים שהוא פרוטיטור ויניליא • ועל העמוד האחר דמות וראת ג' ינוכא בעת שנלח לב' ינוכיוס עשו דמות וראהם נגר סאן מארקו • והסאן מארקו הפך פניו ממנו לומר לו שהינו מחשיבו לבלום והוא מושל בו :

יום ד' נח הלכתי לרפוס בראגארין שמחזיק סי' גר כן שמואל פואה וראיתי כמה חדרים ושם יולקים אותיות מרוכב ורש"י למיניהם וכמה פועלים • והשר בראגארין לוקח מאחים דוקאטי לשנה וג' מאות כער שכירות הכתים • ויש לסי' גר הנז' הולאה בכל שבוע ק"ס דוקאטי לשכירות ופועלים :

יום ה' נח הלכתי עם סי' דניאל הנז' דרך יבשה לפלאקה וראיתי חולות שוקים ורחובות מלאות תנוות כשעה וחצי מסודרות מכל מין סחורה ומרגליות וכלי כסף וזהב וחרשי ברזל ומוכרי פירות וכל דבר מסודר כישוב • ואמרו שזהו ח' ממאה משוקי ויניליאה והכל בסדר נכון • וכל אומניות וכל משא ומתן שבעולם שם נמלא והכל מתקון כישוב ושלוה וסדר :

היה ריב לסי' דניאל הנז' עם גרשון בייאנקינו מפירארה על קניית אמר סקי' גרשון הקונה הי"ל טענות • ובקבתי

מענל טוב

וכתבתי שתי שורות לסי' שלמה פאזינו ולכנו ה"ר מרדכי
י"ו ותקף שלחו לו המעות בשלימות :

ד' חיי שרה הלכתי בגונ' ולה לקותרים גדולים מגויס
להוליך כתבי רוקמינדאסיון שהיו לי ועשו לי כבוד
גדול :

בסליו קולרות ד' כלילה בא חרי"כ שהיה נוסע קודם
תפלה . ולאחר שהיה כירו ברכי ווסף י"ד כמה
ומים והחזירו בעת הנסיעה ממש הקשה עמ"ש כי"ר סימן
י"ג ואני השכתי קלת' אך נלטערתו ששמר הדבר עד פרק
נסיעתו . וכבקר בתפלה בא לרעתי שלא היה מקשה כלום
והייתי מטעור דודאי כבר נסע ומת לעשה . ואחר תפלה
מלאתיו הולך ונוסע וליוותיו ואמרתיו לו דקושייתו לק"מ
ונסע . ובקונטרס אחרון רמזיה :

בסליו ח"י כתבתי לוירונה להפרנסים ז"ל וכתבתי לאיס
ידוע והשיב דברים מחוסרי חבלין וגם להכו
פניו להקל בו וחשב עם קונ'הו יוס"ק כ"ר שכתב נפטר
פתאום והשרים גזרו שיפתחו את ראשו רח"ל :

יום כ' וילא כלילה הלכתי לוע"קי והגדתי לרת חברון
ואמרתיו שהם לקחו הקדשות שהקדישו לחברון
מהט"קא לחוכותיהם . ובאשר הם נתרווחו בהקדש עתה
שחברון כסכנה חוכה עליהם לתון בטובת הנאה זו . ועתה
אם היו בל"קא נמכור פירות כמה שנים למחלת שכר .
אמרו לי לא מלאת יודך ורג'ך לא בל"קא כי אם כוע"קי
ואינם מאמינים להם והשיבו שיעיינו בדבר . ודברתי על
שמוכרים בניעו ערלים קתם יונס וקונים מהם לקידוש וד'
כוסוק ומלכר שהוא כרכס לבטלה הוא חילול ה' . שאם
יחטא איש בלנעא עונו ישא' אבל בפומבי גדול כרחוב יהודים
הוא חילול דת ואני את נפשי הוללתי והשיבו שיראו לחקן :

יום

ו' ויחיו הוייתו סנדק להילד אברהם בן קלונימוס יוסף
חי בן הנביר אברהם פ' ראנקו אלמורה בכבוד גדול
ת"ל :

יום

ש"ק סעדתו אלל הנבירים אלמורה שעשו הסעודה
של הכרית כשבת :

שמות

ז' הספלתו בק"ק ליואנטוני לכבוד אפי הכן
הנביר יעקב חיים בוכ' אנטי בן יהודה . וליל
ש"ק הוייתו בוילא וכיום הסעודה עם הרב קאלימאני והמוהל
הנביר הגדול סי' יצחק בן מנחם טריויס . והתחלת הסעודה
שתי שעות קודם הלילה וקיומה כשתי שעות כלילה וכוונתו
הייתה כביתו ולא הלכתו לשום גביר עד שכאו אליו . זולת
איוזה מהוע"קו והנביר המרומס רניאל בן יעקב כונפ'יל
והנביר יצחק טריויס הנזכר . ולא אכלתי כי אס כח"ה יום
א' אלל סי' רוד עוזיאל שאשקו אחות סי' ג' וריקא וסי' רוד
ויצחק מאנקונא . ויו"א של חו"מ אלל סי' אלמורה הנז'
ושתי סעודות ברית הנז' . אך לילות ש"ק מחשון הוייתו
הולך אלל הנביר אהובינו סי' חיים הלוי ה"ו מכוזנא והפליא
חסדיו לי מאד בגופו וממונו . והח"ה כמהר"א יונה הו"ו
כל יום אחר תפלה היה בא אללי כשתי שעות וקורים ברכו
יוסף . והנביר הח"ר אברהם בכ"ה מנחם קוריאל יז"ו
עשה לי כבוד ולא זו מחכבני . גם הנביר גד בכ"ה שמיאל
פואה יז"ו המדפיס היה אהובי הרבה . והסופר סי' מוויא
הזקן היה אהובי . ות"ל התנהגתי בכבוד גדול ככל העניינים
הודו לה' כי טוב כל"ח . גם הנביר ויראל אנב'יל העה אליו
חסד וכן ג' הנבירים הגדולים סי' טריויס וסי' כונפ'יל וסי'
ביכ' אנטי הפליאו תקדם בכבוד ואהבה ישלם ה' פעלם
אכו"ר :

וארא

כ' נסעתי מוויניציא ומחבית עד היס ליווני
ב האהוב 2

מעגל טוב

האהוב סי' חיים לוי וסי' מנחם ויוואנטו וחר"א יונה וסי'
ויראל אנג'ול הי"ו ואחרים. וכדרך הפיריול קודם גראדיוסקא
יש ישוב קטן שמו ירושלם :

י"א אדר שעת מנחה הגענו למורינא . יום ש"ק באו
הרבנים והנבירים לבקר וסעד שם הרב ישמעאל
הכהן עמנו : וראיתי במורינא פסקי הרב המאירי ששה
קובלים וסי' הכוונות סדר הנש"א וסידור שלו והנהות על ש"ע
פסק וטרפיות וכנראה שהם להר"י ואלו וספר קבלת מעשית
מופלא מהרב הגדול מוהר"ר אפרים בן אליהו מאוסטרא
זלה"ה שהיה רב שם ופעל פעולות גדולות : וראיתי כמה
ספרים של קבלה בסידורים ישנים וסידור גדול כ"ו מהרב
כ"ך זלה"ה מריב"ו בתפלות ליחודים בתרגום . גם ספר
מופלא מקבלת מעשית מהרב המפולפל מוהר"ר משה
ליפשיץ מאינעשין וקל"ז כתובותיו שגם הוא הרכיז תורה
שם במורינא :

יום ר' מס' שמיני הלכתי עם הנביר סי' חיים בע"ה
וסיניור עזריה בר אברהם נתאל סאנווניטו
לביבליאוטיקא והוא שני חדרים יפים בעמודי שיש ולורות
ויופי : וכל הספרים מנכורכים היטב ושם ששה עשר קובלים
מספר אור יקר להר"מ קורדוכירו זל"ל על הזוהר ותיקונים
ואדרות וספרא רלניעווא וסי' יורה . ונכתבו כלפת ת"ו ש'
השמ"כ להרמ"ע זל"ל . וזהו הרב יש"ר במזרף לחכמה
שהרמ"ע שלח אלף סיקיני לאלמנת הרב הרמ"ק זל להעתיק
ספריו וראיתי פלאיו ובאביניטו של הדוכוס בנין יפה ומבודד
עם לורות וחדרי משכיות כבוד ויקר . וראיתי הג' ארדינו יפה
ומחוקן . ורחוב כניסח הפלטיין ועליוחו הוא נחמד למראה .
וכן סי' אברהם נתאל העתיק לי כמה קונטרסים מכחבי
הרמ"ז זל"ל . גם ראיתי שם כמה ספרים מהרב מעבר יבק
מכ"ו

מעגל טוב

י

מכ"י תמש פי' התקונים ושמן משחת קרש ושחיל פורת וכל משפחה סאננוניטי הם יראי להים ומשכילים ורובם הפליחו קהרם עמדי וכן שאר הנכירים ישלם ה' פעלם :

יום ו' לקדר תזרוע נסעתי לרונ'ויו ושם ראיתי הולך הכבוד מאירת עינים כ"י גמרא על קלף דפוס סונסינו כרכות עם מרדכי במקום הרא"ש בלי דפיס אך ה"ה כמו תשעים דפיס ונדפסה ש' גמרא' ה' וטור קדמון דפוס שנת רל"ה וחומש עם תרגום ורש"י על קלף ופה נרפס בלישכונא שנת ש"ן :

אולי זה הפסק
היה בראש שנת
בשנת זרעאמת
ה"ה פ' ס"א

בקרתי להרכ ישמעאל וקרא לי פסק כשערה מבוקעת ורחימי פלפולו ובהיח פאווז אללו וכנפיו ארוכים יותר מג' אמות לבע רקמתים וכאר בראשו מר' כולות זקופות והנולות גבוהות מעשה רוקס ושחכת שמו :

בקרתי עור להרכ ישמעאל ורחימי פסקו על האינקולאליווני וראני כתבתי חסובה על פסק אחר שלו ה' דפין כביטול שידוכין :

בעיר מנטובה יוס' א' מס' כהר סיני ש' התקל"ז עכלתי במקוה והלכתי בקארוא'קה לכית החיים על מזכות הרמ"ע והרמ"ז ז"ל והתפללתי שם וחזרתי וטכלתי כס"ר וכהייתי בקאזון חוץ לגיטו ונתנו לי כתב מבני ח"ר ישעיה יל"ז שרואה לכוא ובהיותי חולה וגם כי גברה השחורה עלי כמעט עולם חש"כ :

א' כחוקתי ליל מוש"ק ראיתי שם ליוור המשכן כולו וכנרי אהרן דבר יפה והייתי חולה כל"ג לעומר בשחורה וכאב הראש חזק מאד ואמרו לי הרופאים שלריך אני להקזי והקזתי ומעט בשר שאכלתי הזיק לי וישנתי וקמתי ככאב הראש :

כ"ה תמוז תקל"ז אחר תפלה באנו בקארוא'קה לאכינוון עס

מעגל טוב

עם ר' מרדכי ברמי ורבי משה בן יוסף רד"ש . והיינו ככל
הדרך כמעט מדברים ד"ת ודינים . ואחר שהגענו למסלה
ותורה הקארוסה נתקלו הקוסים ונשברה הקארוסה וברוך
ה' שלא אירע זה כשהיינו בדרך :

כ"ו חמוז תקל"ז כעיר אכינון אחת מערי לרפת היום
הזה היה יום קשה אחר תפלה עם הכע"ה כ' סי' ילחק
שלא רצה לתת מהקופה ואמר שלא יש ושחייבים לו ומסיבא
תיקי לוקח בתורת מוקדם . ובאמת שכ"ז הלער והטירוף
וחרפת השליחות הנעשה בהדיוטות במקום שהשליח היה
כמלך . זה היה סיבה ת"ר באג'איו אשר הפליא להכביר
ואחר שהיה מוליא מה שהיה כקופה מי"ג שנה לא תשבע
עין והיה לוקח בתורת מוקדם סך גדול . כאופן שבעשרה
שנים לא נתמלא פנימתו . ואח"ז היה מכביר על היחידים
דבר שלא יסוער ואח"ז היה מכביר על חקימות השיבה
אנשים לכר ונשים לכר ובחורים לכר ושוהה כמה זמן ככל
עיר הולך וסובב מבית לבית עד שבא השליחות למדה זו
שנראה בעיניהם כעול כבד ומכונים עצמם להתריק ובאמת
שקבלתי לער הרכה ככמה ק"ק . ופ"ה שהיו אזהכים כולם
משליחות ראשון ואני הלעיר שיש לי שם עכ"ז לא ה"ל הכבוד
שהיה לי בתחלה בכמה דברים ושלחתי לקרוא כלם לוועד ובא
אליהם ראוי ואל"ל שדעת כולם ליהן ד' לוי'רור ובערתי בו
ואמרתי לו אהה הוא כללות אכינון או אהה יש לך הרשאה
ממני ושאר דברי קובחות . ושלחתי שיבואו כולם ובאו ואל"ל
לתת ז' לוי'רור ולא כהרליתי וקמתי והלכתי לבית אחר והם
קמו והלכו ונלעערתו מאד . ועיני לשמיא נטלית יחונני
חכ"ד ומדות טובות והנהגה טובה כי לר לי מאריואני כחסרו
בטחתי יעזרני ע"ד ככור שמו וילחיני לעבודתו יתברך .
ובהעלות המנחה הלכתי לכ"הכנ סר וזעף וכדמע לכ
התפללתי

התפללתי לה' יולטי ממחלוקת . וכלאתי עקמתי הדרך שלא
 לעבור לפני הנכירים . ואת"כ כא"ר' אליהו וא"ל כי כחות
 היום אשאו של אליה ראול שהוא היה הנדול שכמעככיס
 עלתה למטה בקדחה ופחד ורגז . והוא עלמו הלך לכל אחר
 ואחר לפייקס שיחרטו ליתן כמו ששאלתי מהם ונתרטו ושלחו
 לו שכבר נקיימים את דברי ואם אתן רשות שיכואו ואמרת
 לו הרשות נקונה וכאו והסברתי להם פנים והכל שלום :

יום אחד בא גלח אחד להניד שנוי א' מא והשעה שנפנה
 קונפ'ו סו שנכ ליהודי אחד שמו אברהם גרארין כ'
 חלף ליערין ושיחזרום לו . ויען היהודי הנז' ואמר שיחלקום
 לעניים וגדל שמו : ככפר אחד ישכתי יום ש"ק מס' וישלח
 וכאו מנין והתפללתי אנו לש"ן וקריתי הפרשה כחומש ובסוף
 התפלה דרשתי להם דרוש מוסר תל"ת :

י"ד שבת ש' התקל"ז נסעתי בקארוסה עם כן ר' ישעיה
 סינינאליא ואחר חלו מול לקחתי סי' יעקב קוזין
 כקאליסו ובחנו כפוסטא לטרויאיסטו והיותי הלילה כביתו :
ט"ז שבת הבקר אור שלחו הפרנסים כסא יד להוליכני
 לכ"הכנ ואחר תפלה בא עמי הרב כמ"הר מסעוד
 לבית הרב מוהר"ו פ'ורמייני נר"ו שקבלנו כביתו וישב שם
 עד חות וכן הגביר ראש הקהל סי' מארקו לוי עם נכדיו סי'
 דוד לוי וסי' יעקב קוזין : כלילה הלכתי לבקר סי' מארקו לוי
 והוא חריף גדול ואני השכתי כחורפותיו :

טו"ב שבת ליל ש"ק באו הפרנסים סי' מארקו סי'
 לאפרון סי' טרוויס וסי' דוד הנזכר היום שם כל
 הסעודה לכברני . וכיום ש"ק עשו לי כבוד כב"הכנ ובסעודה
 באו סי' יעקב וסי' דוד הי"ו :

ח"י שבת א' יתרו הלכתי עם סי' דוד הנז' בקארוסה לבקר
 לסי' יהויקים ארשיל וסי' יעקב הנז' וסי' לאפרון :

מעגל טוב

כ"א שבע הלכתי עם הנכורים הנ"ל לוי"כ גבירי הועד
ובלם הפליאו לעשות יותר מהנהוג והראשון
והגורם לכל היה סי' מארקו ששלח כלי גדול מלא קאפי'
וג' יקולאטי ובתוכו ט' סיקיני ועי"ז הרכו לעשות ובאמת
נתכבדתי כבוד גדול ושלחתי לוועד לומר שאין אני שואל כי
חס הקופה ואיזה תוספת לחשבון הקופה ושיתנו רשות לבנות
מיוחדים והועב כעיניהם הודו לה' כי טוב כל"ח :

סדר שלח יום ו' היו מגדולי העיר אללי לתווד השלום
ביניהם והייתי סר וזעף . ובכקר לא יכולתי לקום
והיה לי קיח ושלשול והייתי מטער כל היום . שכת ק"ש
התפללתי ערבית בבית וסעדיתי מעט . וביוש"ק כלער גדול
הלכתי לכ"הכנ וברוחק גדול עד שעשיתי כ' סעודות והקיח
והשלשול מתמידין . וביו"א ס' קרח הייתי מטער כל היום
בחוליו . יום ד' נתן לי הריפא ריבארכארו ופסקה היולאה .
ואכלתי בשר ולחם קלוי שרוי ביין כי ראיתי כי אזלת יד ואין
כי כח ה"י ערב"ש ברוך הגומל לח"ט שבכ"ט : יום ה' הלכתי
לכ"הכנ ובכרתי הגומל הודו לה' כי טוב כל"ח :

שנת התקל"ח כ"ך כסליו הנעתי לפאריץ . וזאת העיר
פאריץ מטרופולין של זרפת עיר גדולה ואמרו שיש
ט"ו מילין בהקיפה . והשווקים והמכואות ורחכות שעוכרות
ב' קארוקאס בריוח עם שיהיו אנשים מן הצרדים . ויש בה
נהר סינא וממיתמו מסתפקת . ויש גשר גדול וארוך קורין
לו פוניף ר"ל פונטי נוכו ולא חכלה רגל מן הגשר הנז' כל
היום וכל הלילה . ושם רילוב'ו קאמאריטאנא שהמים מקיפה
ויש בה קאדומיאס לרוב והיהודים בשלה ויש הרבה
אשכזים והרבה פורטוגוזים :

ביום כ"ו כסליו כא אליו לבקר סי' פ'אכרו גוי חכם
מהקאדומיית די לה סינסייא והיה חוקר חקירות
ובקכלת

ובקבלת מעשיה וחייתי משיב לו . ויום הששי הלכתי לקבל
 פני הגוי הנז' וישבתי שם כ' שעות והראה לי ספר כלשון
 רפת שכתוב שם שמות המלאכים וחותמיהן ואותיותיהן
 ושאלות חלום בהשבעות הכל כלשון רפת . והגוי הנז' הסביר
 לי פנים מאירות והלכתי שם עם סי' מרדכי וינטורה מדקדק
 ובקוי כלשונות והוא טרח עמו הרבה ושלם ה' פעלו :

יום כ"ח כסליו ה' ויגש באו סי' אליהו פירפניוואן ואשתו
 ונתתי לאשה שקבלע שמע ישראל סגולת הרמ"ע ז"ל
 שהיו מהפקדים שתמיר ח"ו ודברתי להם לעשות שלום גמור :
 וכיום כ"ט ליל כ' מס' ויגש באו סי' הכרהס ויראל וסו' משה
 פירפניוואן ונתנו נדבה לשכרון בכבוד . וחסדי ה' אזכיר
 שיש לי שם גדול ומתשיבים אותי מאה חלקים על מה שאני
 יודע . ובכר אני אומר להם כי בער אנכי והם סוכרים
 שהוא מענוה . גם בין הגוים חכמי ארום ולא שמי והם
 שואלים ליהודים עליו והוא דבר פלא . ומה שאני מדבר
 אליהם סוכרים שהם דברים יקרים מפנינוים והן הן גבורותיו
 מאשפות ירים אכיוון להושיבו עם נדויים . ומה מאד יקרו
 חסדי בני אכיוון כי ככל מקום שיש אפי' ה' מהם קבלתי
 כבוד גדול וקועלת . והיו באן שבעת שרי רפת אשר פגעתו
 כס והיו למאורות מקום מושבותם ד' קהלות . דמין .
 מונטשפלייר . פיזנאס . נרכונא . בורדיאוס . פאריץ . הן
 הם השיבו את רוחי וכברוני כבוד גדול . ועשו לי קועלת
 כגופם וממונם לא זזו מתכבני ולהגדילני דבר פלא . ויכרך
 דוד להם ולכל ביתם ושלם ה' פעלם והיו משכורתם עושר
 וכבוד וחיים וזרע קדש וה' ילילם מכל רע וזכות ארץ ישראל
 וגן עליהם ועל זרעם דשנים ורעננים והיו מרוכ כל אכיו"ר
 נס"ו :

ר"ח טבת הקל"ח הלכתי למוסיוו פ' אברו הגוי החכם
 הנז"ל

מעגל טוב

הנו"ל והראה לי ספר כלשון זרפת קכלה חלהיה ויהיה מתחיל
כשם ע"כ שכו הכה מרע"ה המכות במלחים • והיה מערכב
הדברים במזלות • ואמרתיו לו רע שזה ענף מקכלת מעשית
וגם העשר מכות לא היו כשם זה וגם אין זה ענין למזלות •
והגוי עשה לו כבוד גדול ונתן לנו ג' יקולאטי ופאן די
אספאניא והיה השלב יורד והולכנו בקארוסה לכיכליאועיקא
אכל להיות סוף שנתם לא נמלא שום אחר מהשומרים שם
וחזרנו והלכנו עם ר' מרדכי וינטורה לבית אליהו פירפיניאן
ודברתי לאשתו דברי כבושין באורך וכא בעלה ועשיתי שיתן
לק מה שהם לריכוס להולאה בידה שקהיה ארונית והשקדלתי
ככל כחי לעשות שלום ביניהם :

יום הששי הלכנו עם הגוי סי' פ' אברי לכיכליאועיקא של
כ"י ואף שלא היה יום נועד לכך הוא חשוב ולקח
רשות ופתחו לנו • ויש בה כמה אלפים מכ"י מכל חכמה •
וראיתי מקרא על ק"ף שנכתבה בחלף ס"א לחשכונס
שנמלא יש היום שבע מאות וטו"כ שנים שנכתבה והיא
נראית כחדשה • וכמה מאות ספרים שלנו כ"י ושם רר"ק
מתהלים ויש נוסף על המודפס • וראינו כפסוק נשקו בר
כמו עמוד גדול מחלי פליגו • וכמה ספרים מחכמת הטבע
ופילוסופיאה והכונה וערכונות וקכלה קדומה וספרי ר' יוסף
בן כספי ובן רבי יצחק ישראל שחיבר יסוד עולם להרא"ש •
וכמה ספרי סמ"ק וכיולא מס' שכבר נדפסו ושם שבולי
הלקט ח"א וספר יראים כולו ויש בו תס"ד מלות ואומר שם
שסוף הלך במנין המלות כסדר רב והוראוי באון בה"ג • רק
שכלל כמה פעמים שתי מלות כאחת :

ליל ג' מס' ויקי' ד' טבת בא מארקיס די טומו חכם
ככבוד גדול לביתי וגוי אחר נכבד ואבאטי
איטאליאנו וישבו כשתי שעות ואני משיב על שאלותיו וכסוף
קמארקיס

המאזקיס שאל שאכרכהו וכרכתי אותו ולגוי אחר והוא
 פלא . וכיום בכקר שלח סי' פ' אכרו קארוסה יפה ללכת
 לוירקאלייק והלכנו שם עם סי' וינטורה ושלח חרב לסי'
 דק"א ולבשתי לבוש טוב והלכתי לוירקאלייק או רוחי די
 ויש וירקאליאר שיווא רשו ששם היה סי' פ' אכרו כבית
 קרובתו וקבלנו כסבר פנים יפות ושקינו ג' יקולאטי והלכנו
 לחצר המלכות וככנס הגוי ואנחנו אחריו . ובאתי לתדר יפה
 ומהורר בעמודים רבים מחופים זהב משני לרדיון ועליהם
 פנסין גדולים והגג מצוייר ומכוויר למראה והוא הגאלירואה
 ושם שומרים שרים . ועברנו חדרים רבים חררי מלכות
 וככנסנו לחצר ששם העלם . ולמעלה יש כאלראקין מחופה
 זהב מצוייר ומכוויר כיד המלך ששם יושב המלך על כסא
 מלכותו והשרים למטה כחדר . ועוד ככנסנו חדרים לפנים
 ועמדנו שם כראש החדר ואחר זמן מועט עברו שרים
 גדולים ובתוכים אחי המלך מוסיו קונטי די פרוכנילא אשר
 נק' כשם מוסיו לבר והאח הקטן מוסיו קונטי די ארטואה
 ועמדו סמוך לי כחמשה מינוטוס . ואח"כ עבר המלך עם
 שרים גדולים וכרכתי כרכת המלך . והוא היה לבוש ארום
 פשוט עם האורדיון אזול ששם האר' מא' שלו . ואחך שעבר
 המלך בא שר אחר ואמר למוסיו פ' אכרו שהיה כלדי שהמלך
 שואל מאיזה מקום אתי אינכאשארור . והשיב לו אינו
 אינכאשארור רק הוא ממלרים ובא לראות משום קוריוזיראר
 ואח"ך הלכנו וכל העומדים היו עושים כבוד . גם הדאמאס
 שהיו עוברות קלחן היו עושות ריוורנסא כמנהגן . ובאתי
 לבית קרובת מוסיו פ' אכרו ועשו לי כבוד גדול ונחן לי
 פ' ינג'אן וקערתו פורזולאנה שנתנה מאראמה קונדי די
 ארטואה מתנה לקרובת מוסיו פ' אכרו . ובתוכ כפ' ינג'אן
 הארמא של המלך לואיס . גם נחן לי קאג'אס לשים ניייר

מעגל טוב

בתוכו כס' הזכרונות . והקאנ' אס של זכוכית ונראה כבגד .
ואמרה לי מה אוכל ואמרת לי כי יס קלויס ע"י משרתי .
ושמו השלחן וישכנו ואכלתי ממנו פת וכו' בי יס קלויס
וכרתי זימון וב"המו והתפללתי מנחה ורכנו בקארוסה
והעולם מלא שלג . ואמר הנוי הנו' שיש סס חיות גדולות
רק שמפני השלג הם קטנים כחדר לפניס מחדר וא"ל
לראוקס . גם הנו' אררין הוא סיכוב א' ועשרים מיל . ועתה
בחורף ושלג א"ל לראוק דבר ובחנו לבית לשלום . והנוי רלה
לפרוע הקארוסה והוא פלא החן שכהן לי ה' כעינו . מהורא
ומשבת אנה ע"כ חסריו ית' . וקרוכת הנוי הנו' וכהה שאלו
שאכרך אותן וקרכתי מעט קמוך להן וכרכים ולא רכתי
לסוס ודי על ראשיהן והוא פלא קטנות לאל ית' אשר הגדיל
שמי . ואני רק מכל קטונתי מכל החסרים כי גבר עלונו
חסרו יתברך ויהעלה שמו לעד :

בליל ה' בא מרקיו די טומי עם מארקוזה די קרואה
וישבה אללי ושאלה שאהפלל כערה ואח"ך אמרה
שהיא מעיינת במקרה ושראה מלאכים וחיילינים ומדברים
לה . וכשהס מסט"א היא רוחה אותה . והתנדבה לחברון לואיו
והזכירה לבעל השם מלונדרה . ואמרה שיאודי נחן לה ספר
מקבלה ועוד אמרה כמה דברים והוא פלא . ואני היותי
משיב לה על פי מדוקיה . ואח"ך אמרה לי שהיא שרית
חשוכה מאד ושהלילה באכינון כמה יפודים מהסוקר והיא
בת מרקיו ובעלה היה מרקיו וכל אלו דברי הבאי של הנויה
וכמה גרס המכונה בעל סס אשר כנאותו וזדונו גילה קבלת
מעשיה והשכעות לכמה שרים ושרות להתהלל . וכמה שאלו
לי עליו והשכתי להס . וביום הלכתי לכיכליאוטיקה של
כתובת יד והעקקתי קלח מנימוקי רבנו ושעיה ז"ל על
החומס . ושכתי כולה ויש כמה חדרים מלאות בתיבות

מכל

מכל הלשונות ומכל החכמות והדעות . ובתוך כתיבת
הג' ונא יש' ס' ארוך מעלים רחמים של לולב כתובה כתובה
ניכרת ומיושרת ויפה . ואמרו שיש כמו'ן' אלף קובלים של
כתיבת יר והותר . והכיבוליאועיקה של רפיס עתה לא
ראיתי . אבל זה כ"ב שנה שסבכתי כולה והוא פלאת כיד
המלך . ואמרו שזו הכיבוליאועיקה של פארוץ היא המיושרת
והגדולה שבעולם :

יום א' מס' וארא נסענו לשלום מפארוץ וליוונו עד חוץ
לפארוץ בקארוסה עם קלח אהובים ה"י . וסמוך
לנסיעה בא אחד מהמכס שרצה לראות הכנדים . הושטתי
לו המפתחות ונחתי בירו הפאסהפורטו ממלך לרפא . והוא
הסיר הכובע והתחיל לקרות וכשהזכיר שמי הסיר הכובע
וא"ל אתה נכבד אלל המלך אין צורך לראות הכנדים . והלך .
ובלאתנו מהעיר נלכו על פתח המכס כשבעה גוים מבית
המכס ועשו ריווינסא והכובע כידם ועברתי לשלום הודו
לה' כ"ט כל"ח כרוך האל המושיע :

ביום ה' בשבת באנו לעיר ואלאסינא והיה לי כתב
ממוסיו קונטו די מליכזה מארישאל בפארוץ
לקומאנדאנטו של העיר ושלתיו ושלתיו רהקומינדאסיון
לקומאנדאנטו של ברוסלאס והכף שלחה . וכיום כלאתנו
העיר היו שואלים פאסאפורטו ללאת כי כן הדת שלא יניחו
ללאת בלי פאסאפורטו מקומאנדאנטו . והראיתים כתב
הקומאנדאנטו הנז' והניחונו ללאת . ואחר זה נקעללו
אחרים וסוף פטרונו לשלום : כערי פויאנדרא ראינו עגלות
קטנות וה' או' כלבים מושכים אותה :

צר לי על תרקה דרינרו כי אזלת בדרכים בלי הנאה
ובלעז . המקום ורחמנו כרחמיו הרבים ויאמר די
ללרוקינו ויריק לנו כרכה לעבודתו וליראתו כי"ד : ור' איוק
ואשתי

מעגל טוב

ואשקו זכרו ממני מזה כ"ב שנה כשהייתי שם . והשכ נפשי
ופתחתי כרוך האל המוסיע מלרות לרורות כדרך הזה הודו
לה' כ"ט כ"ח :

יום כ' מס' בא הכקר אור הנענו לשלם לאמטעררס
ונכנסנו באושפיזת גויס עד שיפתחו שערי העיר .
ומלאחי את שאהבה נפשי ח"ר אברהם זאבי ול"ו שליח
לאשכנו . ואף שעלה על רעתי כי לא טוב היות שם החר"א
הנז' . מ"מ יען שהוא עניו וירא שמים ומכיר אותי הקנהג
עמי בכבוד גדול . וגם אני כריתי היתה אתו ויוס ולילה
היינו ביחד . גם רליתי שיכקר עמי איזה כקורים כאופן
שהיה לי נחת רוח וקועלת ממנו על פי מרותיו הישרה כי
חוו'ת הנה :

אור ג' הלכתי אלל הרב שלמה שלם וקכלני בכבוד
גדול וסבר פניס יפוק והייתי שם כג' שעות במילי
דעלמא ואוריותא . ואח"ז באתי בסאלותה לבית . וכיוס
התחילו הגבירים לכקר והיו מבקרין והולכין כל הפרנסים
והגבירים ובעלי הישיבות כאו כולם עד יוס א' של שבוע
הבאה שבאו רוכס כולם . גם פרנקי האשכנזים שלקו
הנאמנים שלהם בשמם לשאלו לשלום :

אור ד' הלכתי לכקר להנאון ר' שאל וכני הנאון ר'
שאל הנז' וחתניו רבנים . כאופן שמכל הלארין
שלשלת יוחסין . והסביר לי פניס הרכה והראה לי כ' לשונות
מג"א אחר שקמה עליו כספרו והכ' שלא נרפס והשכתי לו
קכף ומיר ועשה לנו כבוד גדול . וכיוס היה ז' ברכות והלכנו
לבית החאן וכאו הפרנסים ושאלו לשלום . ואח"כ הלכו הם
להתפלל מנחה והנחנו הלכנו לבית הכלה והיינו בבית אחת
יחדית ושם בא הרב שלם ולא הסביר לי פניס . וכא החאן
מבית הכנסת וקס הרב הנז' וביכר לחזן גומיץ ועבר מנגד
פני

פני ולא עשה לי שום פרכוס ונכנס תקף לפניס כלי שום
 איקור וכבוד וכירך כרכת אירוסין וז' כרכות והראו הטכעת
 ובכל זה לא ראה פני . ואח"כ עבר לפני ממש מאחריו
 ועשה כבוד גדול לפינסיס ואני באחור וילא תקף ורכב
 בסאליאה והלך . ואני נשארתי מלא כושה כי כמעט הי"ל
 בזיון . ואח"כ באתי כרגלי לבית וחמתי בערה כי . ובערב
 שלח לבנו לומר לי שהיה רועה לבא אללי כלילה . ואמרתי לו
 שאני הולך להגביר סי' ילחק עקשירה די מאטוס שקוף
 אהובי והלכתי שם אחר מנחה שהיה חולה :

יום ה' בא לבקר הגאון ר' שאול ושאל שאשלת לו כרבי
 יוסף והיה לי ממנו כבוד גדול : ליל מולאי ש"ק א'
 קרר בשלח הלכתי אלל הרב שלם והיינו שם בכבוד ולויתי
 שקבא סאליאה והלכתי בה לבית :

ביום א' בא אללי הרב שלם לבקר והראה לי אהבה ואני
 כבדתי כבוד גדול וכלילה ערס הליכתי אלל הרב
 הנז' הלכתי לפרוזודונטו ומסרתי לו כתב השליחות . יום ב'
 בשבת התחלתי לבקר הפינסיס והייתי הולך בסאליאה וכלם
 כבדתי כבוד גדול . והיו שיאלים לי על המארכוזה מפארוץ
 והייתי מספר להם ענייני הגוים שעברו לי בפארוץ והיה
 פלא בעיניהם :

ליל מוש"ק א' יקרו הלכתי לבית הרב שלם עם חר"א
 זאבי הי"ו והיינו שם כשתי שעות והוקר כד"ת
 וסיפורים . ליל ב' בא הרב שלם אללי וישב כג' שעות . ליל
 ג' הלכתי לבית ר' משה אלואריש אחי סי' שלמה מבאיונה
 ואהובי כמו ר' יוסף חזן הרב שלם ועשו לי כבוד גדול .
 ומשם הלכתי לבית הר' שלם והיה לפנייהם סוגיית המניח
 דעבוד אנוש רינא לנפשיה . ואני תקף כשישכתי אמרתי להם
 לשונות המש"ל והכ"ת ומוהר"מ ט"ת א' ותשובות הרשב"א
 וכו'

מעגל טוב

ובו' ויהי לנס :

י"ג אדר התעניתי תענית אסתר אכל היותי מעוך וכחות
כיום פורים שלח ה' שלם פאן איספונג' אדר גדול מאד
ופורטוקאליס ולימוניס . ואני שלחתי לו מיני מתיקה
מהחשובים . וקי' מדינה וקי' מיסקיטה שלחו מאכל כלב
ויין ומתיקה . וקי' ר' רור הכהן שלח חומש חמשה חלקים
מכורך יפה שנרפס מחדש זה שמו עזרת קופר :

יום ש"ק ע"ו אדר הלכתי לכית הרב מהר"ר שאול ה"ו
אשר הזמין אותי לסעודה ג' וקבלני הרב וכו' וכל
כני ביקו בכבוד גדול . והלכו להקפלה מנחה כבי"ה הכנ אשר
לו שם והלכתי עמם והעלני לס"ת ואחר כך סעדנו בביתו .
והרכנית אשתו שניה וכלתה אשה ר' ליב ה"ו בשלחן . והיו
שם כמה למרנים וגם ר' ליב הירש ואני ברכתי כ"המו
ועכבני הרב הנז' . ואחר ערבית באנו לכיתו ומלאנו שם
שלחן ערוך . ועלו בנין כשתו אמות דמות חזר המלך
ומדרכי יושב בשער המלך כלבוש פרסי וכילה וכירה ובה
אסתר על המטה ואחשורוש והמן נופל . וחץ לכירה זו מאד
אחר ברחוב והמן תלוי . ומסביב כל הבנין בעלי מלחמות
מקיפין . וכמה לורים נאים למראה בנוונים שונים . וכל
זה עשוי מקוקאר לכר כחמה גדולה . ושזה זה כעשרים
סיקיני לרוב המלאכה . וכמרומה שזה דורון ששלחו להרב
איזה קליניס . וכל השלחן מלא ממגדים פירות כבדיות
וגבינה וכתוב בה כשר ופסק ודוגמת קשואין בחומץ הכל
מקוקאר . כאופן שהיה שלחן מלכים והקחילו לבא למרנים
וחשובים והיה הרב מרכר ד"ק . וגם אני הלעור דברתי אשר
חנן אלקים את עבדו . ובאו מיני זמר ועמד בקוק זה אחר
הריקים ועשה דמות דרוש ועשה דברים כל"הק כחרוז
מלוכלך . ואחר איזה שעות עלה הרב עמנו למעלה וסעדנו

שם סעודה גדולה . אך אני נוהרתי כי לא הייתי יכול לאכול
 כלל וכרוחק הכלתי מעט פת ועוף . והכ"המו כחן הרב
 לסי' חרף וחמר ברשות הרב המופלא הנאון המפורסם
 בע"הכ וכרשות ה"הש ש"רר . ואחר כר"המו ירדנו למטה
 ובאו מיני זמר אחרים יפים . ושלח הרב והביא קאליהק
 ובאנו לבית קרוב לחלות . ומינו שם הרכה אנשים ונשים
 כמיני זמר וכחובס קיעה של בעלי פרלופין מרקדין
 ומתהוללין ועוד באו כמה מינים בפרלופין חגרים ותורקוס
 וכמה מינים . ותכף קמתי ועליתי לישן והיה לי לער
 מהאילטומכא שעם שנוהרתי מ"מ הייתי מלטער קלת
 וישנתי אחר חלות הרכה . וכיום הייתי כרוע האילטומכא
 וכמשך חוזה ימים שלא הייתי בטוב :

ליל

ג' ויקהל ח"י ארר הייתי אלל הרב שלם שהלכתי
 בעל כרחי שהייתי חלוש המזג :

יום

ד' שמעתי בת קול מנהמת והעיר נכוכה מסיבת
 ירדת הרוחיס בלונדריס . ואמרו שהסקירו הנכירים
 הפקר מרובה בזה . ועוד היו שתי שברונות מגוי וישראל
 מסך ש' אלפי פ' לורוניס וכל העולם הגיע אליהם הפקר .
 וסי' אהרן קאפארוס לקה ככפלים . ומחמת ערכוב זה לא
 נעשה עמי דבר בענין השליחות ועוד היו קלת מפקפקין
 ומתערעמין יש על שלא בקרקיו ויש על שזה שנים כמות
 החכס ילחק בן ראנא די בריטו שלחו אחרי על ידי פקירי
 קושטא ברץ לע"הק ירושלם ולא רליתי לבא . ואח"ז הזמינו
 להרב מהר"ח אבואלעפיוא ז"ל כשהיה כסאלוניקי . ואחר
 שנתן להם ריבור הלך לאיזמיר . ונמלא באורו פרק הרב
 שלם שבא להרפיס ס' שונה הלכות ולקחורו . כי היה להם
 לבזיון שקירכנו לבא אללם . ועתה חוזה טפל עורר את חכיתו
 בטענת שאח"ך הייתי כמלרוס ויש שלא הוטכ בעינו דכרי

האגרת

מעגל טוב

האנרה הרפוס ואמר ששם משכתיים אותי שאני חלקתיה ולא
נכון שיהיה שם שבת . ובפרט שאומרים עליו דיוינו וזה ר"ל
אלהי ולא יכון וכזה וכזו באופן שבשמעי את כל זאת ולראות
הענין משתאה גדל לערי והשחרה קורה לשחרירותה
ועברתי רוב השבוע כלער מכמה טעמים :

ליל א' מס' פקודי מוש"ק כל הלילה היו עושין ברחובות
שמחה ופרטופין ושטייות בשכול פורים כאלו העיר
שלהם בפרקום גדול ברחובות קריה . ורובם אשכנזים שיש
באמשטרים יותר מן' אלף נפשות מאשכנזים . והעיר חירות
והם לוקחים החירות יותר מראוי כאלו הם המושלים ומלכי
ארץ דבר פלא :

ביום זך אדר הלכתי עם סי' כן דנא לבקר לבגוים כריעאנו
איכילזמאן . קארלו פירנאנרו . וכתנו לי כבוד
גדול וכותר איכילזמאן וכתן לי ד' ליערי ג' יקולאטי להיותו
עשוי ככיתו :

כ"ט אדר שבת קדש הייתי ככית וכליל שבת קדש הייתי
קר וזעף מאד :

ב' ניסן הייתי אלל סי' ולחק כן דנא ואסקף קיעה גדולה
כי"ד נפש קרוביו ואוהביו . והיונו שם כג' שעות
מעלה עשן וטי ולחם הקלוק! ואכזריה . והייתי מדבר
בענייני א"י וחמשת המינים ועניינים שונים . וא"ל לר' לי
עליכם שאם תחשבו שכ"ז גוזמות ושקרים איך תחשבו כיראי
ה' ות"ח . ואם תסברו שהיא אמת מדוע לא יקרע סגור
לככם ויהמו רחמתיים . וכי תאמרו שהזמן כונה אליכם .
למה לקומידייאם והענוגים לא תקמלו . וכיום הלכנו עם
הפאדרינוס ורוכס לא קכלונו : ג' ניסן כלילה הלכתי להנאון
מוהר"ר שאל הי"ו ודברתי על האשכנזים וראיתיו מלונן
וקר :

יום שבת קדש-ס' ויקרא דרש הרב שלם כב"ה כנן ספרדוס
 ובסוף הדרוש הקיץ להזכירני לו ולשליחותי כגמר .
 ואלמלא היה פ' כשלת היה עושה תועלת קלת . אך נראה
 שזה היה מוכרח לפניו משום כחב הכא לו יום ה' משרי
 לבאוק פקידיו קושטא המזרזים אותו ע"ד זה :

שבת הגדול הייתי קר וזעף על שלא עלה כלב שים ארס
 לקרוא לו כליל פסק ואנכי תרגלתי באיטליא
 רבים לוחמים אלל מי אסב וכאן אין קול ואין עונה אפילו
 ברמז : ליל פסק עשינו הסדר יחודים ובאמת שלא הייתי
 כל כך בטוב . אבל לא דברתי הלילה והייתי כענין הסדר
 כינוני . וביום באו לבקר איזה רשומים נער יכתבם : יו"ב
 של פסק הלכתי אני לבקר לרכנים וקלת אהובים וכן יום יום
 מחס"מ . וגם הרב שלם בא לבקרני בחס"מ והיה יום סגור
 ושלג ובא כקודם ס' לילא : ליל ש"ק ז' של פסק לא הייתי בטוב
 וגם היום הייתי כשחורה וכמעט רוב המועד לראות עניוני
 רק ומלונן . כי הנביר ס' אהרן קאפרוס לרוב עסקו וגם
 שהפקיד י"ד אלף פ' לוריונס באקאסיונס נהרשל מהנכיה .
 ויש כמה שהקפירו שלא ריכר להם ובפרט ס' יאחק גוטווארה
 הלכתי לבקרו ומפיו לפידים יהלכו על ענין הפארהוטס
 מהקארשלוס ורוע הנהגתם . והוא היה מראה כמתאונן
 עלי אבל כבר בחנקו וראיתי כי אין בו אמונה כי אם איש
 דברים לבנות אחרים . ואחר ליל שבת זכור העלים עיניו
 ולא בא אלל ונתרחק מאד מאד . אף שבאותה הלילה
 הזמונני לפסק מכטלו בלבו ודיו . אבל בקושטא על ענין
 הריקולטה אני כזער ומה גם ס' אהרן כל הפסק היה
 בכאבים רומאטיזמו ולא ילא . וס' קואסו א"ל שישארל וגם
 הוא חלה את רגליו ולא ילא כפסק . ואני משקומם אליך
 בשאתי את עיני היושבי כשמים בו כטח לכו ונעזרתי

מעגל טוב

ועזרנו על דבר כבוד שמו אכ"ר :

ועוד הייתי סר וזעף על שטיות אברהם גבאי שהוא
ולא לילה אחת וסמוך לחצות הלך לסי' אזיזורו
ורפק מאד עד שפתחו לו ובה אחר חלום לכית ולילות אחרות
הולך כרחוב כמשוגע וזעק ייא פ'תאח ייא רזאק ייא
כארים כמו שעושים הישמעאלים בערכיסקטאן . לא וחשוב
באמשטרס מה יתרון לארס שטיות אלו . וגם מרעבתנותו
וגרברנותו למשוך ביין כשרו . ושתה היין שהיה בקנקנים
וכרוחק שהספיק לקירוש והכרלה . גם הוא מליץ מן החרכים
ושומע מה שמדברים . גם עושה שטיות ככית סי' אזיזורו
וכית סי' בנימין והכל מכאיב לכו ואינו כראי שאדבר לו
קורא אני עליו אם תכתוש את האויל . וגם לפעמים ישיב
בעזות . יה"ר שהוא יק' יקאר גלותו ויכנה לו בית נאמן
ויילני מזה ודובמתו כי אינו יכול לסכול לרות מכית ומחוק .
ועל הכל אני מודה לשמו יתברך ברוך הגומל לתובים
טובות שנמלנו כל טוב :

יום ג' סדר שמיני ה'לכתי לבקר להרב שלם ולתנחומי סי'
אחרן לומכרוזו שמתה אשקו וכערב בא אללי הגאון
מוהר"ש נר"ו וכנו סי"ו והיינו משתעשעים כד"ת קרוב לג'
שעות . וסיפר לי הרב הירש מבאלחוב ששמע מפי מגידו
אמת שהגאון מוהר"ר העשיל בשנת ת"ח הלך לווינא וקיה
שם אכ"ר מהר"ש בעל ווי העמורים ולא החשיב כל כך
להרב העשיל . והרב העשיל שאל ממנו פירוש דיבור תוספות
ואמר שיעיון וישיב ועיון ולא מלא ידיו והתענה וככה
והתפלל עד שבא לו כחלוס אכיו הגאון בעל של"ה ואמר לו
פירוש דברי התוספות ולזהר בכבוד הרב העשיל שהוא
נשמת ר"ת . ואח"כ שלח הרב מהר"ש להרב העשיל שיבא
כב"הכנ שלו ועשה לו כבוד וא"ל פירוש התוספות . ונשכע

הרב העשיל ברכים שאין זה כי אם שאמרו לו מן השמים .
ועוד סיפר כי הרב העשיל היה לומד בקל'ה וראה דברי
מוהרש"א וכעס וזרק הספר לארץ . והיה מלטער איך
אומרים על מוהרש"א גדולות ואיך טעה . ונזדמן שם שכל
בחור א' ונכנס עמו בדברים עד שהרב א"ל דברי מוהרש"א
וענה אותו הכחור וא"ל אפשר שכוונת מוהרש"א כך היא .
ונתכהל הרב שראה שכיון מוהרש"א לאמת . ונשבע שלא
לחבר ספר מאחר שאפי' הוא לא כיון בדברי מוהרש"א וזלזל
בו וכך יעשו לחיבורו . עוד סיפר שהרב ש"ך רץ ו' שעות
לפני העגלה של הרב העשיל והיה מראה לו קונטרס מש"ך
בעגלה . והיה אומר לו הטעה איזה טעות ועכ"ז יתמיד .
עוד סיפר שהש"ך היה יודע שם הכותב והוא היה מרכיב
והקולמוס כותב מאליו . ומשו"ה כתב כמה ספרים . וכ"ז
שמע מגאוניס קסט דברי אמת . ובה"אג שמעתי שהש"ך
היה לו שם המליאה למזל חכף הכקיאוח :

ובערב קודם מנחה הלכתי לסי' משה סואסו והייתי
שם עד זמן מנחה מבקש ממנו שיסתדל
בנביא . והוא מתוק מדבש רך בן גדולים כיסן ונחמד .
כ"ו ניסן בבקר בא הר' שלם והיה מיסב ג' שעות מספר
סיפורי הנהגתו בעיר בילוגראדו . וכיום ז"ך ניסן
הלכתי לקוחר גדול גוי וידאנאנדי בקארוסא של סי' מדינה
עם סי' יצחק בואינו די מיסקיטא והלכנו שם וכיבדנו כבוד
גדול ונתן לי כ' כתבים ריקומינראסיון ללונדרוס וטורין .
ושם היו כמה גויות משחקות בקארטין וכשנכנסתי ישבתי
בקוף הכית . ובא הסוחר שם והסכיר לנו פנים ובא גלח
אחר אללו והיו שואלים בטיב ירושלם ואני הייתי משיב ע"כ
טענותיהם וכמדומה שנתקלו . וישבתי שם כשעה קטנה
ובאת הקארוסא וחזרנו לכית :

מעגל טוב

ליל ר"ח אייר הייתי אלל הגאון מוהר"ם נר"ו ודברנו
 כענין ס' קבלה ומגידים וסיפורי מוהר"ם ז"ל
 מס' חזיונות כ"ו. יום ב' אייר היה יום קשה אללי שהמעמד
 השיבו פני רוקס ע"ד האגרת הבא להם מקושטא. וגם
 בראותי אורך העניינים מהא'כות ואני בער ולא ארע מה
 אעשה. רק בטחתי זאכטת בה' הוא יוליאני לאורה למען
 רחמיו וילליחני ככל אבי"ר: כיום העשירי לחדש אייר באו
 סי' אהרן קאפארוס וסי' משה די ילחק סואסו יל"ו
 הפאדריטס (ונלע"ד דאחנת סימנא נחית כלאן עמך כיד
 משה ואהרן) והיינו מרברים על ענין האשכנזים ולונדרים
 והסקירו לי פנים יפות: ו"ד אייר כלילה הייתי אלל הגאון
 אב"ד האשכנזים והסקירו לי פנים מאירות. וכיום ע"ו אייר
 הלכתי אלל הרב שלם. יום ע"ז אייר בערב באו הפאדריטס
 והלכנו אלל ועד האשכנזים בקארוסא ונגמר הדבר בכו טוב
 ת"ל. ובא הגאון מוהר"ם שם והליך בעדי ונכתב בפנקס
 שלכבוד הרב והפלתו נתנו. כי בחדש אדר נסע הר"א זאבי
 הי"ו מכאן שהיה שליח שלהם ולא יש ב' חדשים מנסיעתו.
 ובאמת שזה חסדו וחסדך אשר נתן כלכם להטיב. הלכ"ע
 כל"ח וברוך שב"ל ומרומם ע"כ ברכה ותהלה:

ב"ט אייר בערב הלכתי לבית סי' אהרן קאפארוס ובא
 סי' משה סואסו ועשינו חשבון מכל ההכנסה
 ונכתב בספר הלכ"ע כל"ח. ומיום ג' התחלתי לבקר לאנשי
 המעמד וייתוס די לה נאסיון ואשר לא נמלא התחלתי לחלק
 הכתבים לאות על הביאה: וכיום ש"ק ס' בהר אחר תפלה
 באו רוב הפדנקיס לבקרני על שירעו שהייתי נוסע לשלום:
 יום א' במדבר הלכתי בקאליסו עם סי' קאפארוס הי"ו
 למעמד לתת להם חינוך. ובא הרב שלם לבקרני: יום ב'
 בא הגאון מוהר"ם לבקרני ובסוף היום בא סי' מדינה עם
 הקארוסא

הקארוקה להוליכנו לקפינה • ושם היו כשלישים כני אדם •
 והיה לי כבוד גדול מאד • וליוונו מאמשטרדס עד האייה
 הכחור קלונימוס :

ר"ח סיון בעיר אייה הלכתי להחזן ר' שלמה סרוקו
 ומסרתי לו הכתבים ואחר כך הלכתי להרב הגדול
 החסיד מוהר"ר שאול סג"ל גיסו של הגאון מוהר"ש
 מאמשטרדס שיש לו אחוקו כת הגאון מוהר"ר ליב • והאשה
 הזאת אמרו שהיא חכמה ולנועה מאד ונותנת מליצה •
 ופעם אחת כתבה חרוז ושינקה בחרוז מת' לכ' • ואחיה
 הגאון מוהר"ש השיבה בכתב והשיבה היא וקוי ה' יחליפו
 כ"ח • והחסיד הנז' קכלנו ככבוד גדול • וכערב הלכתי
 לבקר לסי' משה רי פינטו ולהקלין המופלא רבי טוביה כועז
 שיש לו פ"ג שנים וכניו גדולי העיר אשר ברכו ה' בכניתי
 ועושר גדול ומושל שר וגדול ואהוב כחצר השררה והטו אלי
 חסד מאד • וכל העיר כולה היא נאה והיא כמו גינה אחת :

י"ד סיון אחר מנחה הלכנו לכאדון סוהאו בקארוקה •
 ושם כמה גבירים קרובים וכברנו כבוד גדול משלחן
 מלא מגרים • וראיתי שם ס"ת קטן מלא היסט כפול כתיבה
 תמה וקלף מכהיק דבר נאה • וההיכל קטן זעעם עמו שיה
 ממון דבר נאה • וראיתי מגילה כתיבה תמה ארוכה פחות
 מקשר גדול • ובאנו בקארוקה לביח בשלום : וככל אלו
 הימים אכרהם מכעיסני וככית לא ישכנו רגליו יום ולילה
 לא ישבות לנוע על העצים :

ביום ט"ו סיון הלכתי לגאכניטו של פרוניפי • ושם כל
 מיני שרטים ועופות ודגים וחיות ונחשים ועקרבים
 ופאפאגאליוס לרוב כולם חנוטים • ויש מהם שהושמו
 באגואה פ'וארטי • גם כהמות גדולות ולכאים מוסרים
 מהכשר וממלאים עורן כתכן ונראה כאלו הם המדכרים •

מעגל טוב

גם כל מיני חולעים ומיני ארבה . ורמות ותבנית פלטין
 וכמה מיני חכמה ומחלבי זהב וכסף ונחשת . ואכן שואבת
 גדולה מאד . וכמה מיני חיות הים ואכנים שפולטת הים
 מינים ממינים שונים . גם שני אנשים חנוטים ונעשו
 מומיאל . וכמה מיני עשבים וכוולא כלו מלקמה ויד של עץ
 שנעשית לחקר יד והיה משתמש בה כמו ירו ככל . ומנעלים
 של ענק אחר . ואכנים טובות גדולות קלה . דיאמאנטי .
 רובין . זאפירה . איזמיראלדה וכוולא יוקר משלשים מיני
 אכנים טובות . וטופאקיו אחד רמות ו"כ ליטרין כלי טיקון
 ובמו רמון קטן ממנו מקוקן שויס כמה טובילים . ותיבה
 ובה כמה מיני בשמים ורמות כמה דברים מהג'נא . ואיש
 אחר בזקן מהג'נא נראה שהוא מרבר . וכמה סיהורי
 עלים עם רמות הקן של כל אחר . וכמה חיות הים ועופות
 גדולות נכבשים מינים ממינים כולם חנוטים . וכמה מיני
 אכנים שלכעס וריקומס נאה והוא טבעס שכך נולדו .
 ורמות קואדרו אחר מאכן שנמצאת נאטוראל . והעופות
 והדגים יש הרבה מהם . והשרלים והקולעים לאלפים .
 וכמה עשבים גדולים וקטנים . וכמה עשבים לרפואה
 ממלכיות אחרות . והארס מן המומיאל הנז' יש לו חלק
 ותשע מאות שנה . ויש מאלו העניינים כמו ששה חדרים
 גדולים ובינוניים . וכמה חיות מוסרות הכשר ונשארו
 דמותם בעלמות שלהם . ודברים שפולטת הים מינים
 ממינים שונים . וכאמלע איזה חדרים יש שלחן גדול ועליו
 כמה עניינים שונים ומשונים והכל הם דברים נפלאים .
 ובתיכס יש מין עץ שנעשה אכן . באופן שהכל דברים
 מופלאים מחוקנים במגדלים ועליוס זכוכית והפתחים
 סגורים והכל מקוקן . וכאמת הוא פלא והפלא . והכל
 מקוקן כקרה ופה ונחה ונחה דבר המכהולומעט מהנשאר

בזכרוני כתבתי . ועל כל דבר קטון או גדול אפילו שרצים
קטנים וקולעים ככל אחד יש נייר קטן מאד כתוב הנומירו .
כאופן שלגבי זה החדר של פארוכה הנז"ל הוא כקוף כפני
אדם ומה דמות יערוך לזה :

ביום ג' לס' כהעלותך הלכתי לבית הרב והוא היה יסן
כחדרו והמשרתה הקילתו . ויורד ונפל מהמדרגה
ולעק לעקם גדולה והיה לי לער וברוך ה' שלא אירע לו
היזק . ועוד היה לי לער ביום זה שקבלתי כתב מאמטרים
שביום שבעות היה הרב שלם מדבר לכל הבא אליו ראיתם
לפ' על שלא לקח עלתי לא הללית כל כך . וגם דיבר הרבה
בענין אחד לרינא שאמרת והיוה דברים עוד עלי בקורה .
ואני נעניתו משמוע . דמ"ס עלי האמת אהו ואני כער ולא
אדע . אך מ"ס שלא הלכתי בעלתו לא דיבר נכונה שלא
יעלני . עוד נלעערתו שאיכרתו המעות שהנחתו בגורל .
ועוד שכא לי כתב מלונדריס שלא ראו לתק פ"ק ונלעערתו .
המרחס ירחס עלו וויטיב אחריתי כו"ר :

יום א"ך סיון נסעתי לרוטרס עם ר' יחזקאל ור' משה
לענין ור' שמעון זימיר : יום כ"ו סיון עשו לי טיול
והוליתו כמעט ל' זהובים כטיול זה כשכילי והכל כשמחה
רבה . והוא פלא ונקיס גדולים . שבחורף בהיותי פה אין
דובר אליו וסורו קראו וכנסיעה נתנו דוקארו אחד . ועתה
הפליאו לרבר ולפזר ולתק . גם ר' משה שפריגר אמר שהוא
הרויח בלוט ו"כ אלפים מהכרכה שכרכתו בחורף . וגם
כהאג כשכאתו שהייתי אלל ר' אייזק סג"ל ליודן ועלה על
לבו לכרך אשתו כנסיעתי . אמר לי שהיו ט"ו שנים שלא
נתעברה ולא אירע לה שום ספק עיבור . ומעת שכרכתה
עתה היא כספק מעוברת . וז"ש אל תהי כרכה הרויח קלה
והן הן מפליות תמים דעים . אכרכה אה' ה' ככל עת תמיד
תהלתו

מעגל טוב

הקלתו כפי . הקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי . ה'
יגמור בערי ה' חסדך לעולם מיד"ת :

יום ו' תמוז ב' שעות קודם חלות נסענו בדיליוזינ'סא
והיינו הולכים כל הלילה וכל היום עד ז' שעות אחר
חלות שהגענו לשלום בפאריז . ובא מוסיו פ'אכרו והלכנו
לכית קרובתו ועכבנו ד' שעות . והראה לי הוא וקרובותיו
פנים יפות מאד ורצו שאוכל שם עתה . ואני אמרתי איני
אוכל כי אם בימים ללוויים על ידינו ונתרצו . ואני אמרתי
לגוי הנז' שיאמר לי כמה מאמין . וא"ל בה' א"י . וחקרתי
בזה ונראה בעיני שכך הוא . ואמרתיו לו א"כ כבקר וכערב
חאמר פסוק שמע ישראל וחקיים ז' מלות ותזהר משיתוף
בכל אופן כי אם יתוד גמור לה' א"י . וקבל ואמר שלא
יתפלל כי אם לה' א"י . וככוהו פעם ראשונה א"ל סי' אברהם
ויראל שתפלל על המלכה שתקעבר וזה ד' חרשים שנתעברה
וא"ל מוסיו פ'אכרו ראה שתפלהך עשה פירות . והשכתי
לא כדקתי אלא בזכות אבותי ז"ל :

י"ד תמוז הלכתי עם מוסיו פ'אכרו לבקר קונטי
מאליבוס . ונחן רשות וכתב לי לשומרו ספרו כ"י
מהמלך אשר בביבליאוטיקה שיהן לי ס' ב"י להעתיק והלכנו
שם ולקחתי נומוקי ר"יר על הקומט . והוא פלא לקחת ספר
משם אפי' ברפוס וכ"ש כ"י מהספרים של מלך . ואחר כך
באתו יום היה לי לער כי סי' אברהם גראדין כבורדוואוס
שאלני מהו להוליא אשתו כגט על כרתה . והשכתי שאקור
ואמר לי שיהן לו ככתב . וכרו שלא לשרב ככתתי דאשה
ראשונה לנועה וכלי מוס ויש לו כנים ממנה אקור לגרסה .
והרכרס מניעים לשמואל פינ'וטו שרזה לגרס אשתו והיא
אינה רוצה כגט . ומשה אכוקאטו שלו סיפר טענות ובכלל
הכיא דברו וכתב זה האיש הוא שליח לקבל מעות לעניו

א"ו . ושלחוהו מפני שהוא נאמן אכל לא מלך חכמתו . וזה
 שכתב הוא כשכול מעות או שהוא לא ידע בענייני הדונים
 כלל . וזה שאומר אינו מזיון מקום ואינו ככל התלמוד . רק
 שאמרו בהגדה כי המגדש אשקו ראשונה מזבח מורוד עליו
 דמעות ואין למדים דינים מהגדה . והאריך בזה והרפיק
 הכל וחילק לכל הפאראמינטו . והיה כל זה בעלת ליפמן
 קלמיר שהוא פרופ'יקור מתועבה אחת . ונלוה עמהם רבא
 מבורדיאוס והוא פק"ר . ר"ת 'פיג'וטו 'קלמיר 'רבא . והי"ל
 לער מאד על שכתב ונדפס וזה ילך לאחשטררס ל'וגרדיס
 ב'ורדיאו ר"ת אב"ל . וה"ר שיהיה לכפרת עונותי ולא יוספו
 בני עולה לענותני . וגם הייתי בלרה גדולה לראות חולפתו
 של אברהם גבאי ואין אפילו יום אחד שאינו מלער אותי .
 ובאמת אם באתי לכתוב ענייני אברהם היה לריך קובץ
 גדול אלל אברהם . ואני חס על איבוד זמן וגם שלא לכתוב
 כל גנותו וה' יודע כי לר לי אפילו בזה . אבל זאת אעשה
 לפכותי לערוך ודאגה בלב איש ושיחנה . לכן במק'לי עכרתני
 בכוח דו'אג וה' הטוב יכפר בעד כו"ר :

כ"ו תמוז בא חלי סי' אלה פירפיגיאן ואחר ס עמו
 והביאו קארוסקה והלכתי עמהם לקוחרי הגויס
 הגדולים שהכחתי להם ריקומינדאסיון . וקבלוני כולם כסדר
 פנים יפות וכבוד גדול ת"ל :

יו"ט י"ד אב הידיד סי' ארזיחני היה בקדחת שלישית
 והייתי כלער גדול . וכיום הנז' בא הרופא מוסיו
 ראסט והביא גלק עמו . והיה רשומה בירו כמו ק' שאלות
 לשאל אותי ולא נמלא שום ארס . והיו שואלים כלשון צרפת
 ואני משיב קלת בלרפת וקלת באיטאלייאנו באופן שהיינו
 מכינים זה את זה . והגלח היה לו נחת רוח מתשובתי כפי
 הנשמע :

מענר טיב

יום כ' אלול אחר חלות כ' שעות הלכתי לבית המיניסטרו
הגדול של המלך על ענייני חוץ האיסטארו ונתתי לו
האגרת של מאהאמה אדי לנכדתה אחות מלך זרפת לואיס
ט"ז והיא נשאת לבן מלך טורין פרינליפי די פיימונטי. והיא
בגדה רחוק כמה מילין. וקבלנו כסדר פנים יפות ואמר
שהוא יקן לה. ומדו עוברי ראיתי הרחובות וסשווקים של
טורין יפים ומחוקנים. גם הפאלאסיו של המיניסטרו הוא
נחמד. ומזר אחר יש המיניסטרו הגדול של האיסטארו
וכל ענייני המלכות סביב. ויש למלך בניסה מהיכלו לשם.
וכער החלונות ראיתי קצת מהג'ארדין של המלך מחוקן
ויפה. וכחזרתי להיותי מעיד ובחתי וקצת חולה הי"ל לער
והייתי עיף ויגע. וכלילה לא הייתי בטוב ולא יכולתי לקום
לחפלה. וכיום זה בא האינכאשארור זרפת לבקרני עם
משרתי מפני ריקומינדאסיון של קונטי מזליבה מפארוץ.
והיה כבוד גדול ליהודים שהוא במקום מלך זרפת. והוא
חסוב מאד פה. אי משום גדולת מלך זרפת מלך אדיר.
ואי משום שכנות מלך קארדיניאל שהוא פרינליפי די
פיימונטי ובוך סאסיל נשיאות אחי מלך זרפת מוסיו
קונטי די פרוכ'ונלא אי מוסיו קונטי די ארטואה. ואחות
המלך היא בלתי נשואה לבנו פרינסיפי די פיימונטי יורש
עצר. וגם אשת המלך היא ממלכות זרפת. וגם כל גדולי
הקותרים והכאנקירוס כולם באו לבקר בכבוד גדול אף
שאני לא הלכתי להיותי קצת חולה. ופי אמלא חוכמות לכני
עמנו. כי הן בעון הגוים והשרים מכבדים יותר מהם. וגם
ערכתי לפניהם סדר הכרלות מזמן שהייתי בכיאה ראשונה
שעשו לי כבוד גדול ונרכות היחידים ומזנות לי. ועתה ארם
לא זכר. וחדשו כמה פרקים בהלכות קמוצה. ובורחים
מהשליט שלא יהיו חתק אהל אחר אוי להם. וכזאת וכזאת
הרחבתי

הרחקתי הדברים קרו ממאה מרכרים שכלכ :

יום יו"ד אלול בא רץ מעיר מונקאלו ושלחו ג' סיקיני •
 ושלחיו פעם אחת וכתתי בנייר קטן כלשון
 הזה • יתירי מונקאלו • מאד נלטערתו על אומץ לככס
 אשר לשעבר שלחם ע"ז ועתה כקוקף הלות שלחם שלוש
 תחת שלוש רגזה ארץ ותדעו כי יש אלהים בישראל שלש יהיה
 לכס • ואנחנו כסס ה' אלהינו נזכיר • ע"כ נוסח הנייר קטן
 ומע' החכמים כתבו להם כקוקף ג"ול והם פרעו הרץ •
 ושלחו ח' סיקיני כמחילות • ולהורות מה הפרש יש בזמן
 הזה לזמן שעבר • אשריהם ישראל מגן אבות עזרם ומגנס :
יום יו"ד אלול מוש"ק הייתי בכאב שניום ועכ"ז הלכתי
 לכ"הכנ • ובה אברהם נכחי כתיב כרו שהולוכו
 עמי אחר שהיה כמה שכוועה שהלך לדרכו וזיערני וסוף
 דבר לא רציתי לראותו ולא לתת לו כתב • כי ירא אנכי
 ממרוקו הרעות והלך :

שנת תקל"ח כ"ה אלול הגעתי לפי"ס מהשליחות וכתתי
 לכת חמודי סי' רפאל והיה יחיד וכרכתי שהחיינו
 ואחר איזה שעות נחתי לו ספר תפלה אמטטרם חשוב שני
 ויניחנינוס דוכלה שאינו כנמלא ורירומיקה עם מי רוח וב'
 פ' אלוליעוס משי ואחר משלי עץ רידאל של כסף ואכזוריה •
 וקסת לבן של עלם מלרפת • ועוד שאר דברים כהנה וכהנה :
יום כ"ח אלול נסעתי בכקר מפיסא לליוורנו עם סי'
 חל"ל יז"ו • ובה לקרתי יודו הנכיר חקני ואחר
 באו האהובים סי' פירוראס וסי' מיראנדא וסי' אברהם
 יהודה פ' ארו כקאליסיס ונסחעשעתי עמהם • וסעדתי אלל
 בתי • ובקרתי להנכיר סי' מיכאל יז"ו ולהנכירים סי'
 פ' ראנקוס הי"ו • וכלילה נחעלסתי באהכים עם יודו
 ואהכני אחי וריעי אנשי סקר סי' גכרואל וסי' ועקב פירורא
 יז"ו

מעגל טוב

ו"ו . והיונו כל הלילה מתענגים . והנברת החסידה אמם
והגבירות בלוחיה . שלחו דורות ושונים לסי' רפאל ו"ו .
ביום אחר תפלה באתי לפיסא והכאתי הדורות ונזמו האזן .
גם שלח ידיו סי' יעקב ב' טבעות ונתפרסמו הדברים
לעובה ולכרכה :

שנת גדול' יהיה כבוד הכ"ח הז' . היא שנת תקל"ט .
ביום ז' חסון כרביעי בשבת סדר והיה כרכה
הנעתו לפרק הכונס את הכהולה הכבודה והלנועה מרת
רחל מכ"ת בעיר פיסא . יה"ר שיהיה כס"ט ובמזל ז"ע
לאורך ימים ושנות חיים ועושר וכבוד ובריאות וזרע קדש .
ונזכה לעלות לארץ ישראל כיושב והשקט ובטח מרוכ כל
נס"ו :

שנת תקמ"ג י"ב כסלו בא לי כתב מירודי בני הקטן
ו"ו מטראבלים ומינה ידעתי עי"כ מהנעתו לש'
ושנעשה לו נס שביטאתו מן הספינה נפל כולו לים . רק
שצפוקו בכגרו בתוקף כרוך פודה ומלול . שנה זו כשליש
אמלעי מתדש אלול בא בני יודיו ואור עיניו ח"ר אכרהס
הי"ו מתונס יע"א ללאזאריעו לשלום . שכת נלכיס דרשתי
בושיכת הנ' המ' סי' מיכאל ו"ו :

שנת התקמ"ה שכת הגדול בבקר היה לו קרורות
והלכתי להפלל . והיה לו תאוה לקטנים אך
עליתי שהתחלתי כרוך שאמר . ואחר קדושה הלכתי ולא
היותי וכול להטיל מים וישכתי כלער עד אחר קדושת מוסף
ובאתי לכית והייתי כלער ואח"ז הלכתי לרוש ודרשתי שעה
וחצי כלעריאח"כ קודם מנחה באתי לכית כלער והתפללתי
מנחה וערבית כלער : ט' ניסן ליל ח' כמעט לא ישנתו
והייתי כלער וכאב כקטנים טיף טיף כל הלילה וכל היום
עברתי לרה גדולה . עד שבע"הר לא התפללתי כי אם כרוחק
גדול

גדול קריתו ק"ש עם הפלין רש"י. אך סקכ"ה ריחם עלי
 ויכולתי להתפלל מנחה אשרי ועמידה כרוק וכתפון
 דמל'רים והייתי מטער כל השבוע אך לא כיום ראשון.
 ומים משורש די הלטיאה היו טובים לי מאד שאכף העכירו
 הכאב: ליל הקדש חג נאסף הסי' אלחיווליס הי"ו וטפס
 עמנו כמנהג. והייתי אומר ג' גרנורים בפסקות ראשונות
 של הגדה. ולא עצרתי כח לדרוש ולתור כמנהג. וכרוך ה'
 שלפי העובר עלי היה רחמים פשוטים בכ' לילוח הפסק.
 ומיום ראשון לא הנחתי כמעט שום אדם ליכנס אליו ואפי'
 סקרב הקרב כרוק היה רואה פני והולך. וכע"הר מיום
 א' עד יום ח' של פסח לא שמעתי קדים קדושה וכרכו.
 ויום ש"ק ח' של פסח אנסזי אח עלמי והלכתי לשיכב ככהק
 וקודם ס"ח ילאתי לעשות קטנה וחזרתי ועשיתי פתיחה
 ההיכל ועליתי לס"ת וקודם הפטרה ילאתי והלכתי למנחה
 ויום ש"ק יו"ט ב':

ח"י ניסן אור ג' כתחלת הלילה כה"ש כא בני ח'רא הי"ו
 מארג'יל והיה באיספויאג'ה עד יו"ד כבקר. ועבר
 כים זרה מרוח סערה. וכיו"ד כלכתי ללאזרוטו הלא כזה
 של קאפוטאן נהפכה מרוח הרוח וכמעט שלא מתו כלם
 אך אחד מהם נטבע. וגם ליל ה' מהסערה נשכרה האנקורה
 והוא היה בלאזרוטו. כרוך ה' על הללקו ועל הגעתו לשלום
 הודו לה' כי טוב כל"ח לאל המושעות רוב הסודות. שנת
 תקמ"ה כ"ו ניסן כרכתי ברכת החמה ק"ל. וכבר כרכתי
 פה ליוורנו ש' הקו"ז. שנת תקנ"ג י"ד אב חליתו מאד ומ'
 וים לא התפללתי כשיכב. ועברתי לרוח הרבה וע"פ הנס
 התעניתו כפור הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו:

שמע טוב

מפי ר' משה אזולאי ז"ל שאחר פטיו מ"א הרב ר' ישעיה
 ז"ל, גנכו מביהו המטה של מ"א הנז' שהיתה המטה
 עלמה של מ"ז הקיד"א זלוק"ל. וכראשה היתה מחופה בטק
 של כסף וחקוק בה אותיות חיד"א. ועל המטה עלמה היה
 חקוק ג' תיבות אלו. יעל"ץ השד"ה וכ"ל. אמר ר"מ הנז'
 דבתיבות אלו רמזו שם קרוש שהוא טוב להלכתה הדרך.
 והגנב מוכר המטה הנז' לגוי אחר. והקונה היה שואל עליו
 דבר גוזמא. ור"מ לא רצה ליתן לו ונשארה המטה ביד הגוי.
 ואחר עכור שנה ויוקר קרא הגוי לרמ"א נר"ו וא"ל הילך
 המטה שלך. וא"ל רמ"א תאמר לי כמה נתת עליו ואני אקן
 לך. והשיב לו הגוי איני רוצה שתקן לי מאומה. ונקן לו המטה
 בחנם. והוא חי"ג:

עוד ס פר רמ"א הנז' ז"ל שהרב חיד"א מר זקנו נלכ"ע
 ביום שבת זכור ו"א אדר. ובשנת תת"ג כיום ט'
 אדר נעשה לו נס גדול שנפלה עליה הכית והכל נסמך על
 עמוד קטן מאד דבר אשר לא ישוער. והכנאי נשאר משקומם
 בראות זה הפלא. ואמר שכוראיו בא מלאך והניח ידו על
 המפולת כדי שלא תלך יוקר וגשאר שם. והיה פלא גדול חוץ
 מהטבע מה שניצלו כל בני הכית. וזה היה ב' ימים קודם
 היוארצו"ט של הרב מ"ז ז"ל ואמר שכוראיו זכות הרב מ"ז
 הגין עליהם:

עוד אמר רמ"א הנז' ז"ל שקיפר השד"ר כמוהר"ר יוד
 יקתיאל הכהן ז"ל שהוא מהת"ח הזקנים שכע"הק
 ירושלם ת"ו שהרב מ"ז חיד"א זלה"ה ככתרוהו היה עושה
 כירושלם סיגופים עצומים כדי להשיג השגת. ובאו לו כחלוס
 לאביו הרב רבי זרחיה זלה"ה שישלחנו לבנו מירושלם כי
 ספ'

הפ' מתקנא ממנו על רוב קרוסו מסינופיו והוא כסכנה
 ח"ו ומאז הסכים לשלחו לע"ה ק חברון ונתיישב שם בחכרון
 ק"ו זיע"ה :

וסיפר לו יודי"ן רב חביב"ה כמוהר"ר אברהם חו מוסאפיה
 נר"ו שכל זה שמע מפיו רמ"ה ז"ל נכרו של הרב חיד"ה
 זלוק"ל כהיותו באנקונא יע"ה בשנת התר"ד . וראה בכיתו
 סכ"י קטן מחידושי הרב ר' יצחק ז"ל אביו של הרב חיד"ה
 ז"ל ושמו זרע יצחק . גם ראה ס' סבר יוסף כ"י והוא ממש
 מ"ש בס' חומת אנ"ך שכנראה שאח"ך חזר בו וקראו חומת
 אנ"ך . ועוד ראה ס' חדרו בטון כ"י ע"ס הפרשיות כהלצה
 דרך מוסר וע"פ אותה ההלצה היה מפרש הפסוק והמדרשים
 ועוד ראה ס' עט רלון כ"י קטן ג' ר' רמזים ע"כ פרשה עד
 ס' מקץ . ועוד קונטרס קטן נקרא העלם דבר כמו ק"ן
 השנות על הראשונים . ועוד ס' רוח חיים כ"י י"ט דרושים
 ע"ס ס' אהבת דוד :

גם סיפר לו יודי"ן הרב אחי"ס נר"ו הנז' ששמע מפיו
 כי רמ"ה ז"ל מ"ז החיד"ה ז"ל ררכו היה להתפלל ערכות
 בכל ליל מוש"ק בכיתו כמנין . והיה הוא עצמו הזמן כדי
 להאריך בעניות ברכו את ה' שמכורך לעולם ועד כניגון
 שהמאריך בעניות ברכו כליל מוש"ק הוא סגולה להללוח כל
 השכוע וא"ל שכן היה נוהג מר אביו ר' ישעיה ז"ל והוא ג"כ
 כן אחריו :

ועוד א"ל כי הרב מ"ז החיד"ה ז"ל מנהגו כערב פורים
 קודם מנחה או אח"ך להטיל לקופה של זרקה
 ג' חלחי פא' בלי זכרון למחלית השקל שהוא מעט יותר מה'
 קראנטאני וא"ל שכן היה נוהג מ"ה ר' ישעיה ז"ל :

ועוד א"ל הרמ"ה ז"ל שהרב מ"ז החיד"ה ז"ל לא ישן
 כמה שנים על המטה אלא על הקנ"אפי דרך
 עראי

שמע טוב

עראי בעלמא . וא"ל שגם כיום השבת לא היה ישן שהיה
אומר דהסינה בשבת הוא דוקא לת"ח הרשומים :

ועוד א"ל שדרכו של הרב מ"ז ז"ל להפריש מעשר מכל
ההכנסה שהיה לו . והו"ל כיוס מיוחד לזה וכתוב
עליו מעשר . והיה מחלק המעשר הזה לעניים כ"פ בשנה
פעם קודם פסח ופעם קודם סוכות . ותקף כשהיה נכנס לו
איזה דבר . כחלה היה נוהג חלק המעשר כיוס המעשר
ואח"ך נוהג השאר כיוס אחרת . וא"ל הרמ"א שאחר פטירת
הרב מ"ז ז"ל מצאו כיוס המעשר . וגם א"ל שמ"ז ז"ל הניח
קרן של אל"ף ות"ק טאלירוס כליוורנו ביד סי' לומכרוזו כדי
שמהרוח שלהם יפרעו יו"ד כ"א שילמדו בכל יום כל ימי
עולם חי' פראים למנוחתו . וכן עשה הגביר הנז' כמה שנים
אלא שכע"הר אח"ך נשכר ולא נשאר זכרון כלל . ועוד היום
בכל שנה כיום פטירתו מקועדים כמה כ"א כושי' סי' פירורא
ולומדים כל הזוהר כ"וך רפיס לכל אחר . ועתה נתמעט
ועכ"פ מקועדים כושיכה הנז' ומחלקים ספר בית מנוחה
שתיקן הרב ז"ל :

ועוד א"ל הרמ"א שמ"א ר' ישעיה ז"ל היה לו מגילה קטנה
שכתבה הרב ר' ישעיה זקן זקנו של הרב חיד"א
ז"ל וידו"ן אח"ס ראה אותה קטנה מאד ובתוכה יפה . ושנה
א' נכבדה מכיתו אחר ערבית ליל פורים . והרב ר' ישעיה ז"ל
נלטער מאד ע"ז וכמעט היה כוכה . ובאותה לילה חלם עם
מ"א ז"ל שראה שהיה בא אללו ונוהג לו המגילה והקיץ
בשמחה . ואמר לב"כ דעו שהיום וראי ובה המגילה לכיחי
וכן היה . שקודם תפלה בא סי' חיים עלמנא כבית ר' ישעיה
וא"ל ירע כי אמש אחר חלות לילה בא יהודי א' לרפוק על
ביתו והקילטו משנתו והביא המגילה בידו . וא"ל שכל הלילה
היה לער בקרכו כחכלית שהיו מצערים אותו . ואמר כודאי

שזהו על עון גזל המגילה . לכן עשה עמי חסד ורחם חסדך חסדך
 אותה לבעליו וכן עשיתי והוא פלא זיע"א :

ועוד א"ל הרמ"א ז"ל שאכיו ר' ישעיה ז"ל היה מטעור
 שלא היו לו כניס כי מקו . וכשנתעברה אשתו
 ממנו . אמר לו אכיו הוא הרב חיר"א זלה"ה שבע"ה הבן
 שולר לו יקרא את שמו משה ויחיה . שמה היה שביעי
 לאברהם . וכן היה והוא היה רבי משה אזולאי ז"ל שהיה ז'
 להרב רבי אברהם אזולאי בעל ס' חסד לאברהם ז"וק"ל . ועוד
 א"ל הרמ"א ז"ל שאכיו של מר זקנו ה' חיר"א ז"ל שהוא הרב
 ר' רפאל יצחק זרחיה אזולאי ז"ל היו ימי חייו פ"ג שנים .
 וכן בנו הרב מופ"ה מוהר"א ז"ל היו ימי חייו פ"ג שנים .
 וכן בן בנו שהוא ר' ישעיה אזולאי ז"ל שהיה ש"ץ בעיר
 חנקונא היו ימי חייו פ"ג שנים זיע"א . וירי"ן רב רחומאי
 א"ח עוב מוסאפ'יול נר"ו אמר כי זה רמוז בפסוק כי על כל
 מולא פי ה' יחיה האדם . כי כ' תיבות יח"יה האד"ס כגית'
 פ"ג כדקרוק וש"י :

וירי"ן רב אחי"ם נר"ו מלא בסכ"ו הקרושה של הרב
 חיר"א זלה"ה עצמה שכתב כי בש' התל"א רבו
 ז"ל היה בתונס . ורבו ז"ל היה מספר להרב הגדול כמחר"ר
 יצחק לומברוזו ז"ל על הרב חיר"א ז"ל שבאותו פרק היה בן
 י"ד שנה והיה מספר בשכחו . כך סיפרו לו חכמי תונס
 להרב חיר"א ז"ל בש' התקל"ר כשהלך לעיר תונס עכ"ר .
 וכיון שבש' הק"ח הי"ל להרב ז"ל י"ד שנה נמלא שולר בשנת
 קפ"ד . וידוע שהרב ז"ל נלב"ע ש' תקס"ו נמלא כי שני חייו
 היו פ"ג שנים . וכבר הרמ"א ז"ל אמר כי שני חייו היו פ"ג
 שנים . ואפשר שהוא מכוון למ"ש הרב ז"ל בנו"ל . ושנה א'
 נכלעך בין השנים כמ"ש בעין זה ככ"מ :

ובתו של הרב חיר"א ז"ל שמה שרה כשם אמו של הרב
 ז"ל שהיתה שרה . כמס"ה ז"ל ברוש ס' דבש לפו .

כי תיבך דב"ש ר"ת דוד בן שרה ע"ש כד"ק . וכתו הנז' היתה
נשואה עם גביר א' בליוורנו :

זה ספר הזכרון שה' אינה לידי מכו"ק עלמה של הר' חיד"א
ז"וק"ל . מסדר הנהגתו וקדושתו בשליחותו . שהיה כותב
בפתקאות להיות לו לזכרון ולהוסיף בקדושתו . זיע"א :

שנת החקל"ד השלמתי החק לישראל רוכו ליל הו"ר
ומיעטתי הדיוכור מר"ה ועד מולאי יו"ה כ נזרתתי
שלא לשקות אפי' מים כלי סוכה ושלא ליטן חוץ לסוכה .
התעניתי מער"ה עד יו"ה כ' התעניתי קל"ת ימי הו' בשבועות
שמפ' וירא עד וירא . קריתו רש"י מקהלת ושיר השירים וקל"ת
ש"ט וקילור סמ"ג : קריתו אור החיים מפ' אחריו עד פ' שלח
ה' שבט השלמתי הכ"ד : ליל שבועות בלאזאריטו קריתו מגן
אבות להרשב"ץ : איכה רבקי בלו . חק לישראל רוכו עד ראש
מחשון נזרתתי כל יכולתי באכילת בשר בחול . וזמן הרבה
גם מתכשיל בשר :

שנת מורסה קהל"ת כס"ד : כשני לילות של ר"ה בכל
לילה קריתו כל התהלים קודם שינה . וכיוס כל יום
פעם אחרת . אור הו' ר' תשרי התפללתי : וגם אור ה' ו' תשרי
ובס"ד התעניתי מער"ה עד יו"ה וכל מזונות שאכלתי מר"ה
עד עיו"הך ככוונת אכילת מועטתי הרבה הדבור מר"ה עד
מולאי כפור . קריתו פרקי תשובה מהח"י וקל"ת פרקי כפור .
קריתו בכפור תהלים ושתי אדרות . קריתו מכולתא גירסא .
קריתו פרקי סוכות מהח"י . ליל הו"ר כס"ד : עשיתי התיקון
לא שתיא אפילו מים חוץ לסוכה : השלמתי שערי קדושה .
קריתו ברכת אברהם לרא"כ קריתו ארמות לדיקים ח"כ וח"י
מחנוכה . כליל ג' ויחי עד ליל ז' לא שתיא מים : מיום ג' ויחי
חזרתו לקרות חק לישראל . קריתו פי' ההגדה להרשב"ץ זלה"ה :
שנת וזכרתם את כל מל"ות ה' כס"ד ר"ה למדתו כלילה
וביום תהלים שתים שהן ארבע . התעניתי מער"ה

עד יו"ה כ . קריתו מנהגו מזהריו"ל מחשבה עד חנוכה .
 קריתו פרקי ימ"ת מהח"י וג' פרקים מכפיר . מיעטתי הרבה
 הדיבור מר"ה עד מולאי יו"ה כ . קריתו שליש מס' כוונות
 הנדפס . כיו"ת נחתי לרקע ושמן למאור למנוחת אבא
 מארי ומ' אמו וכו' . ליל כפור קריתו תהלים ונאדר בקדש .
 וביום כפור ג"כ קריתו תהלים ונאדר בקדש . קריתו אגרות
 ירושלמי שבס' יפה מראה . בסוכות קריתו חמד אלהים . לא
 שתיתי אפילו מים ולא ישנתו חוץ לסוכה בס"ד . ליל הו"ר
 בס"ד קריתו נ"ג דפין תיקוני הזוהר . השלמתי תרגום וד"ה
 ומד"ר מפ' וילא ע"ס וארא . קריתו עין ישראל ומשנת
 חסי' . כפורי' קריתו פי' מגילת אסתר ט"ז שבע נעשיתי סנדק
 באנקונא לכן סי' שמואל עלמיה ויקראו שמו חיים יוסף רוד
 קריתו רוב חק לישראל ח"א . קריתו ס' האורה לרש"י כ"ו .
 התעניתו ערב פסח . ספתי כיו"מ מ"מ עד הבקר . ליל
 שבועות היותו כמנהגו וטבלתי בבקר ז"פ שהייתי במיתוס
 כמעו ושני ולא דברתי כלילה כלל . ועליתי לס"ת כיו"ד
 הדברות וקריתו בס"ק אוספאנמי שכעיר פ' יראה . ומע'
 פסח עד ע' שבועות קריתו מד' רות רבה ועברתי רוב ספר
 חלק בני יהודה בס"ד . אסרו חנ"של שבועות בפ' יראה היותו
 סנדק לכן שלמה משה קאבאליירו ונקרא חו"ד . אב היותו
 כמנטובה קריתו ס' רב עמרם כ"ו עברתי ס' דרך ישר להר'
 ישעיה מגלו ז"ל שנדפס שנת של"ו :

שנת

תקל"ז בס"ד . כיו"ת למדתי ו"פ תהלים וס"א
 מזמורים . התעניתו מע'רה עד יו"ה כ . מיעטתי
 הרבה הדיבור מר"ה עד מולאי יו"ה כ . כיו"ת נחתי לרקע
 ושמ"ל למנוחת א"מ ומ"א וכ"ב ומ"ו וכו' . ליל ויו"ה קריתו
 כ' אגרות . בסוכות קריתו קלת חמד אלהים . קריתו מד'
 בחידוש להר' ז"ל קלא שתיתי אפילו מים חוץ לסוכה אך סעודת
 יום אחר בבית מפני הגשמים . וכן סינה קלת מפני הגשמים
 ומלטער

שמע טוב

ומנעור . ליל הו"ר ויוס הו"ר כס"ר מיעטתי הדיבור . וקריתי
שכתח לקט . י"כ טבת השלמתי מד' שוחר טוב כס"ר . גם
הייתי סנדק לבן שלמה פ' ראנקו די אלמירה . אור שבועות
לא נתמנמנתי כלל ולא דברתי כלל . וקריתי הסדר והכ"ר
ואדרא זוטא ומאמרים וקלף חידושים וטבלתי ככקר . ועליתי
לעשרת הדברות . וביום לא דברתי כלל . וקריתי קיזור סמ"ג
ואבות דר"ן ומ' בלה ומ' סופרים . ואד' רבה וזוטא . ופרשת
השבוע וילקוט רות ואזהרות . יו"כ קריחי וילקוט משלי עד
סו' י"כ . קריחי מנורת המאור ע"ס נר ד' כס"ר . קריחי חק
לישראל ע"ס כמדבר . פתיחתא דאיכה רבתי . נחמו קריחי
ו' הדברות כפ' ארינאי . וכל השנה נזהרתי מאכילת בשר בחול
כס"ר :

שנת לראש יוסף ולקר"ק נזי"ר אחי"ו קבלתי בל"ג . להזהר
מנאווה וכעס ביותר . לזוהר מירקות וקולעים .
ליזהר מל"ה וכו"ה וסקר וגילוי שכתיו ומחנופה וליזנות
ועצבות ואכילה גסה . לרקדק בחשבון השליחות עבר ועתיד .
ובחשבון המשרת וכל מי שיעסוק עמו . לפרוע חובות מזרים
וכו' . לעשות עם אחותי ובני הי"ו לרקת ככל יוס . לימוד
זכירות לשמה ואמת . זהירות בהפלה וכרכות וחפלין . השכמת
ב"הכ . מן הנעלכים והיגס עולכים . ק"ש על המטה ולקבל
סדר ד' מיתות וזהירות בה ביותר ולפשפש במעשים . להקמיר
בלימוד מוסר וגירסא . להרחיק הרקורים ביותר . לרון לכף
זכות לכקש אופן לטכול בעש"ק . לקצר השליחות בכל היכולת .
לכתוב לכנו ולכנותי הי"ו . להקפיל עליהם ועל כל אשר להם .
לסדר הכתיבות . ללמוד זוהר :

שבחי הרב חיד"א זלה"ה

עוד שמענו מפי מגידי אמת שבהיותו הרב חיד"א זלוק"ל
סיבב הולך בשליחותו בערי פ' ראנקוויא בימי החורף
הגיעו

הגיעו על שפת נחל שוטף . והוא יושב בעגלה של קוקים ומלאו שם כמה עגלות מאנשים אחרים עומדים שם שלא היו יכולים לעבור הנהר מיראתם שהיה בתוקפו וגבורתו שטף מים רבים . והיה סכנה ליכנס בתוכו . וכשבא הרב בעגלתו עמד העגלן שלו גם כן שנתפחד ליכנס בנהר שיסחכנו הם והקוקים . כה שעתא הזכיר הרב ז"ל מה שהוא ידע . ואמר להעגלן תמשיך דרכך והכנס בנהר ולא תפחד . והעגלן כוודעו את הרב וקרושקו סמך על דבריו וכנס תוך הנהר ועברו הנהר משפתו אל שפתו עם הקוקים והעגלה כנחת ולא כלער . וכל שאר העגלות העומדות שם המה ראו כן תמהו . והיו מספרים זה הפלא שעשה הרב חיד"א זלוק"ל זיע"א :

עוד

שמענו מפי מגדולי אמת . שפ"ה ליורנו יע"א שהיה דר בחצר קו' פירורא כ"ע . והיה לו משרתת בכיתו שהיתה רגילה להוליך לו הקאפ'י בכל בקר לחדרו מקום לימודו . ולפעמים שהיו באים איזה נבירים וכדומה לבקר הרב ז"ל או בעבור לורך אחר . כבר היה מצויה ועומדת שתוליך קאפ'י לכל היושבים עמו . וקודם שתוליך לו הקאפ'י היתה מצויה מן החרכים בחדר הרב לראות אם יש איזה איש אחר או אנשים עמו כדי להוליך להם הקאפ'י כמספרים . ויום אחר הציבה כמנהגה וראתה עוד שלשה אנשים יושבים עמו . וחכף הלכה והביאה ד' כוסות של קאפ'י וכנסה אל הרב . וישא עיניו הרב וראה והנה ד' כוסות בידה . אמר לה מה זאת עשית . למה הכאת יותר . השיבה לו ארוני הללתי מקודם וראיתי ג' אנשים יושבים עמך . ולזה הבאתי להם ג"כ כמלותיך . א"ל אשריך ועוב לך שוכית לראות . ואמרו שכבראה מפעולותיו שהיה בא אליהו אללו והשמות לדוקים להגיד לו העלומות חכמה זיע"א :

עוד

שמענו שפעם א' הפליר בו אהוב א' שיגיד לו שלשה

שנחי הרב חיד"א

שלשה נומירוס היוצאים בלוטיריאה. והרב לא רצה באומרו
 שלא יכול. וכרוכ הפלרתו א"ל. אני נותן לך כתב תקומה
 בתנאי שלא תפתחנה עד אחר שיכל הגורל. וכן עשה ונתן
 לו כתב תקומה. ויהי אחרי זאת הגורל פתח הכתב ומלאה ה'
 נומירוס שיכלו כולם כסדרן. ובגראה שאחרי הקיטבו בליוורנו
 הוסיף על קרושתו עשר ידות ממה שהיה מקודם בהיותו
 בשליחותו נע ונד בטלטולא רבכרא קשה. כמו שנראה ממ"ס
 הרב בעלמו בס' מעגל טוב זיע"א:

עוד

שמענו שפעם א' איש אחד פשוט ביקש מאת הרב
 ז"ל שיכתוב לו כתב ריקומינדאסיון לשכתו ולפארו כדי
 לילך לסכוכ בשליחות לעלמו. והרב ז"ל היה מתעכב מלינתן
 לו. יען בורעו ומכירו שאין בו רוח תורה. וכילד יכתוב לו
 מה שאין בו ויקמכו על דבריו. עד שהפטר בו הרבה.
 זכרו ענותנותו לא יכול להשיבו ריקס. וע"כ שלא בטובתו
 כתב לו כתב במס' שבח'ס. אך חכם בחכמתו חשב איזה
 דרך ישכון אור. למען יבין החכם הקורא הכתב רמו הרומ'ז
 על האר'ש. להכיר את האיש ואת שיתו. וכתב בקוך שכחו
 ב"כ גדלה מעלתו. שאילו היה כימי אלישע לא היה עומד
 השמן. ויקח האיש הכתב הנז' מהרב ז"ל והלך לו בשמחה
 דבה ובכל מקום שהיה הולך היה מתעטף בטלית של ת"ח והיה
 מראה להם כתב הרב ז"ל. וכעבור כבוד הרב היו מכבדים
 אותו כלי נקות אוקו. עד שנכנס בעיר אחת שהחכם של העיר
 היה חכם לחכימיוה ברמיוזא. ומתכרת פניו ענקה בו והכירו
 שלא היה בו רוח תורה. אמנם היה חמה מאד בראות בירו
 הכתב של ריקומינדאסיון של הרב חיד"א ז"ל. המרבה בשכתו.
 עד שחזר על המקרא לקרוא בטוב הכתב ולרקרק כל' הרב.
 וראה בקוך דבריו דבריו פי חכם חן. באומרו אילו היה כימי
 אלישע לא היה עומד השמן. שמעולם לא נכנס ולא ניחן
 שכת זה לשום חכם. והיה מעיין בזה עד שהכין דעת הרב כי

שם רמז לו שהוא כלו ריקס שלא נמלא כימי לישע' ושאק ונחנו
 לו חיות דבר שלא לביושו מכל וכל וילך לו ל' ארתי ע"כ המעשה:

עוד

הוא מעשה כהיותו הרב ז"ל כליוורנו כח שליח אחר
 אשכנזי ושמע הרב ז"ל דסאני שומעניה של השליח
 הנז' והיו מרכנים אכפריה' ולזה הרחיקו הרב ז"ל ולא היה
 מסביר לו פנים' והשליח הנז' נקיט ליה כלביה על הרב ז"ל
 וכתב לרכני אשכנז שטנה על הרב ז"ל כאומר שרוב לימורו
 של הר' היה כס' חמדת ימים שהוא שנאו הללם. וזה חרה
 להם ויקמתו על הרב ז"ל תמיהא גדולה. ורב ה' מעור אשכנז
 שהיה אהוב נאמן של הרב ז"ל הודיעו להרב זה השטנה
 שכתב עליו השליח הנז'. והשיב לו הרב שלא היו דברים
 מעולם. ולו יהיה כן. הדעו שאם אני אהבתי חמדת ימים.
 השליח הנז' אהב חמדת לילות. וד"כ:

עוד

שמענו שבהיותו הרב חיר"א ז"ל בעיר פיסא יע"א
 הביאו לפניו תינוק א' בן ח' חדשים לכרכו שהיה
 מעט חולה. והסתכל בו הרב והתחיל ללמדו אל"ף בי"ת על
 הסדר. ואח"ך להפך תשר"ק וכו' וכן ע"ז הדרך ג"פ. והתינוק
 היה עונה אחריו כמוהו. ואח"ך א"ל פסוק אחר ולא השיב
 התינוק. והרב ז"ל טפח בירו על מצחו ויאמר לאמו שאהו
 והוליכהו. ובלילה בחלות הלילה נפטר אותו תינוק. ואחר
 ימים כסעורה מילת שהזמינו להרב ז"ל. והיו מתוכחים
 הגבירים עם הרב ז"ל על דבר עיכוב ביאת משיחנו. ויאמר
 להם הר' ז"ל יוקר ממה שאנו רואים ביאתו המשיח זהו אחותו.
 אבל עונותינו מעכבים אותו. ומזמן קרוב נולד המשיח פ"ה
 ובעונות הדור נפטר בקטנותו. והבינו שהיה התינוק הנז' ל:

עוד

שמענו מעשה נורא ונפלא שלעת זקנתו אשר היה
 בק"ק ליוורנו כח אליו ארס א' חשוב והוא כהן
 בקובלנא על אשתו לאמר לו כי נסקרה אשתו עם איש אחר.
 והגאון הרב הנז' ל עם דויני העור המובהקים היו וושכים שם.

ויאמר

שכחי הרב חיד"א

ויאמר הרב אשר כפי מלות הקורה מוכרח הוא לגרסה · ולא
 וכלו הדיונים להתאפק וכפרע כי היו קרובים להאשה הנ"ל
 ורצו לפנות עליה · ויאמרו לו להרב ולמרנו רבינו מאין לו
 מקור דין זה לשפוט בלא עדים אין זה אלא דברי נכוחות ·
 ולא כשמים היא · ואם נעשה דין ומשפט ע"פי רוח הקדש
 ולא ח"ו משפט מעוקל כי כעו"הר אין לנו כזמ"הז לא כהן
 ולא נביא אלא דברי סו"ל ע"פי ד"ת הקרושה · והגאון הנז"ל
 לא השיב להם מאומה · אך אמר פעם שנית להאיש בעל
 האשה שמע בקולי וגרש את האשה הזאת · וכראוקם כי לא
 ענה אותם דבר וילכו לקרובי האשה אשר היו נכבדי העיר
 הזאת ויספרו להם את כל הענין ומה שיאמר הרב ז"ל ·
 ולינו עליו את כל הערה · וכשמוע הרב ז"ל את דברי ריכות
 האלה · ותהי עליו רוח ה' וישלח ויקרא את האשה ותבא אליו
 לבית העלוונה אשר שם היה חדר לימורו ובית תפלתו ·
 וכראותו אותה ויקם מבסאו וילך להארגז אשר בו היו מונחים
 ספרי תורות ויקח ס"ת ויקרא באזניה פרשת קוטה בטעמו
 הנגינות · ויהי כהפנותה שכמה ללכת ויקרא עליה הרב ז"ל
 בקול רם אם לא שטית וגו' ואת כי שטית וגו' · וכאשר שמה
 רגלה על המעלה הראשונה לא הספיקה לרדת עד שפניה
 נהפכו לירקון ועיניה כלטו וכל הכתוב בפרשת קוטה נחקיים
 עליה ולקול זעקתה אשר זעקה בקול מר באו הדיונים
 והרבה מאנשי העיר לראות את המתזה הנורא הזה · ויבהלו
 מאוד ויקראו הולילו את הארורה הזאת ושמותה שלא הטמא
 את בית רבינו · ויאמרו איש אל רעהו עתה ירענו כי איש
 אלהים קדוש הוא ודבר ה' יהיו בפיהו אמת · ומעת הזאת יראו
 לגשת אליו ויקר שמו מאד לאיש מופת זיע"א : ע"כ השינה
 ודינו מעט מזער מכת"ו הרב חיד"א ז"ל ומה ששמעם אזנינו
 אהר מני אלף משבחו ונפלאותיו וקדושתו והנהגתו · ית"ר
 זי"ע וע"כ ישראל אחינו אכי"ר :

מקור ד

ולא כשמו

ולא ח"ו

ולא ככו

לא

B

831-

837.

סֵר יִדִּידָא
Mant 1738

רֵיזֵס
רוֹקִיִּנָה
Reggio
1824

חֵדָּס
לִיבֵרְנוֹ
Livorno
1839

יֵצֵבֶס
רֵנָה וְתֵפֶס
Pisa 1781

יֵשֶׁהֶס
רֵנָה וְתֵפֶס
Genova
1828

רֵנָה וְתֵפֶס
Pavia 1412

יֵשֶׁהֶס
Genova